Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 142 (13937) | 1975 оной июниин 18, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ПАРТИИН XXV СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТУЛА

...тэсхэхы жэлэй түрүү... хахадынь дүүрэхэ боло... байна. Мүнөө промыш... предприятинуудай, ху... эй ажахынуудай коллек... уд, ажалшан бүхэн хэ... бүтээһэнээ шэнжэлэн ...жа, саашадаа бүри эршэ... ээр хүдэлхэ гэжэ бодом... ю ёһотой. Тиинщэгүй гээшэб! Энэ жэлнай ...н жэл бэшэ ха юм. Юһэ... табан жэлэй түгэсхэхы ... Партиин XXV съездые ...ай бэлэгүүдтэйгээр уг... гэһэн хүсэл эрмэлзэл... ээр совет хүнүүдэй ху... хэ байһан жэл. Мүнөө ...ша коллективүүд хаа ...агүй дээшэлүүлэгдэһэн ...алис уялгануудые абаад, ...алис мүрысөөндэ эдэб... йгээр хабаадалсана.

...ии байгаа арга болом... уудаа хүсэдөөр хэрэглэ... эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ...элһэн хүдэлмэришэд хэ... эшье, хаанашье амжал... туйлажа шададаг гэжэ ...до мэдээжэ ааб даа. ...эн дээрэһээл оролдожол ...элхэ болодгоно бшуу. ...ай Байгалай леспромхо... коллектив юһэдэхи табан ...соо ехэ һайнаар хүдэл... байна. Трактор, машина... дые, бусад техникэ бүтээ... ехэтэйгээр ашаглаха хэ... тэ ехэ анхарал табигдана. ...най партийна ба проф... зай организацинууд ажа... эмхидхэл һайжаруулха, ...элмэришэдые хүмүү... улхэ талаар тодорхой хэм... ябуулгануудые бэелүүл... байна.

Бидэнэр хэдэн удаа Бүхэ... зна мүрысөөндэ илажа га... ран байнабди. Манай лес... омхозой коллектив түгэс... ы жэлэй даабари болзор... онь урид дүүргэжэ, хараа... даһан түсэбһөө гадуур 5 ...ган кубометр модо бэлэд... э гэһэн уялга абаа бэлэй. ...зорилгоёо бодото дээрэнь ...лүүлхын тула леспромхо... мнай модо бэлэдхэгшэд, ...лоошод, харгы заһагшад ...тадаа хаба шадалаа гам... гүйгөөр хүдэлхэ ёһотой ...оно бшуу даа.

Мүнөө леспромхозоймнай ...ктнуудай, мастерска... стогуудай, бригадануудай, ...пажнуудай коллективүүд ...дaa мүрысэнэ. Һара бүри ...рысөөнэй дүн согсолон ...агдажа, эрхимлэгшэд ур... ашуулагдана. Мүрысөөндэ ...ажа, түрүү һуури эзэлхэ ...эшэмнай тиимэшье бэлэн ...эг бэшэ юм. Юуб гэхэдэ, ...най леспромхоздо дүршэл ...дабаритай, оролдосотой ...рхэ хүдэлмэришэд ехэ ...он. Эдэнэр трактор, маши... нуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ...аглана. Хүдэлмэриин ми... ута бүхэнииие зүбөөр хэрэг... хые оролдоно.

Би эндэ хорёод шахуу жэл ...дэлжэ байнаб. Энэ хугасаа ...о яһала ехэ юумэн хэгдээ ...эшэ бэзэ. Леспромхозойн... о хүдэлмэришэдые булты... нь танихаб. Эдэнтэй ажал ...рэг тухайгаа сэхэ руунь ...өөрэлдөөд, дүй дүршэлөө ...убаалдаха гэжэ эрмэлзэдэг... м. Ойдо модо отолходо олон ...рхэшээл дайралдадаг. Модо ...лэдхэгшэд шадабари мэргэ... жэлээ нарижуулжа, бэрхэ хү... дэлмэришэдэй дүй дүршэлые ...алан абаха гэжэ оролдоогүй ...аа, һайн үрэ дүн туйлажа ...адахагүй.

Модо нэгэ зүг тээшэнь на... рин зурууд болгон унагааха ...эрэгтэй. Теэд хайшан гээд ...эдэниие нэгэ зүг тээшэнь уна... гааха гээшэб? Бодомжолжол ...үзэхэ хэрэгтэй бшуу. Халта... шье буруугаар отолоо һааш, модон тад ондоо тээшээ уна... ха. Өөрыгөө, нүхэдөө усал ...эмтэлдэ оруулжа болохош. ...аяшаг үнгэргэгдэһэн модо отологшодой конкурсдо байл... саа һэм. Шулуутайн лес... промхозой хүдэлмэришэн мо... до отолходоо дан ехээр яара-жа, модоёо тад ондоо тээшэнь унагаагаа бэлэй. Дүй дүршэл багатай хүдэлмэришэд хэмһээ үлүү яаража, модо отолхо гурим эбдэдэг байна бшуу. Тиигэжэ модо бэлэдхэхэ хүдэлмэри һаатуулна. Энээн дээрэһээл бидэнэр мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг болохо ёһотойбди.

Би һүүлэй арбаад жэлэй туршада бага комплексно бригадые хүтэлбэрилнэб. 1972 онһоо хойшо 1,5 халаан соо модо бэлэдхэдэг болоод һэмди. Мүнөө бригададамни долоон хүн тоологдоно. Бидэнэр модо бэлэдхэхэ үдэр бүриингөө даабари дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди. Манай бригадын булта хүдэлмэришэд хэдэн ондоо мэргэжэл шудалһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Иван Георгиевич Жуков модо отологшын, мүн лэ трактористын мэргэжэлтэй болонхой. Модо таллуулан шэрэхэдээ хэнэйшье хойно ородоггүй. Иван Георгиевичые ахижа модо отолхо хүн манай Байгалай леспромхоздо хомор лэ байха. Алексей Молчанов хоёрдохи трактористаар хүдэлнэ. Алексей залуушье һаа, ехэл оролдосотойгоор хүдэлдэг. Трактораа минута сооһье миин байлгангүйгөөр ашаглахые эрмэлзэдэг.

Яков Линейцев, Алексей Зырянов гэгшэд мүн лэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулна. Бидэнэр үдэр бүри 140—150 кубометр модо бэлэдхэнэбди. Бригадымнай гэшүүд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэнэй ашаар лэ трактораа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ойдо отологдоһон модо саг болзор соонь таллуулан шэрэнэ. Бидэнэр мүнөө 300—350 метрһээ холо бэшэ газарта модоёо таллуулан шэрэнэбди. Тиигэхэдэ зарим бригадануудай коллективүүд 400—500 метр холо модоёо шэрэжэ, хүдэлмэриин үнэтэй сэнтэй сагые миин һалгаана, шэнгэн түлишэ ехээр гаргашална. Иигэжэ хүдэлжэ байгаа һаа, хайшан гээд ажалай бүтээсэ дээшэлхэб даа. Дэмы.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаха гээшэ ехэхэн удха шанартай хэрэг болоно бшуу. Минии бригадада долоон хүн тоологдоно. Эдэнэртэ хэжэ шадахаар юумыень даалгажа үгөөд, дүүргэлтыень ходол шалгажа байдаг хүм. Ажалай һүүлээр сугларжа, үдэр соо хэһэн ажалайнгаа дүн гаргадаг заншалтайбди. Манай хүдэлмэришэд бултадаа тэгшэ һайнаар хүдэлдэг. Ажалай журам эбдэдэг, даабаряа дүүргэдэггүй хүн гэжэ манай дунда үгы байха юм.

Бидэнэр һарадаа 1800 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 2800-да хүргэдэг болонхойбди. Үнгэрһэн жэл соо 25 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 29 мянганда хүргөө бэлэйбди. Түгэсхэхы жэлдэ 30 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр социалис уялга абанхайбди. Байгша оной 5 һара соо 12.880 кубометр модо бэлэдхээбди. Манай бригадын хүдэлмэришэд эбтэй эетэйгээр, эршэтэй шангаар хүдэлнэ. Оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлнэ. Бидэнэр хэдэн удаа социалис мүрысөөндэ илажа гараа һэмди. Партиин XXV съездэ зорюулан дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула оролдожо байнабди.

В. АЛЕКСАНДРОВ,
Байгалай леспромхозой бригадир, Ажалай алдар солын гурбадахи шатын ордента.

Яруунынхидай үүсхэл дэмжэнэбди

УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Алтаин совхозой түб һууринай һаалиин фермын коллектив үнгэрэгшэ жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр аймаг дотороо эрхимлэжэ, нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн. Эндэхи һаалишад жэл соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2464 килограмм һү абаһан байгаа. Тэдэнэр үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ абаһан уялгануудаа амжалтатай һайнаар дүүргэһэн юм.

Туйлаһан энэ амжалтаараа урмашаһан тус фермын һаалишад малаа зуһалангдань оруулжа, улам эршэтэйгээр ажаллажа эхилбэ. Тэдэнэрэй олонхинь үдэртөө үнеэн бүриһөө 10—12 килограмм һү һаажа, шанарыень һайжаруулхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Совхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй заншалта зүблөөн һаяхан болоо. Тэндэ энэ жэлэй үнгэрһэн 5 һара соо һаалишадай хэһэн ажалай дүнгүүд ба зунай үедэ тэдэнэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэгдөө. Энэ асуудалаар ажахын главна зоотехник Г. Б. Ганжуров тодорхойгоор хөөрэбэ. Зунай үедэ адууһа малай харууһалга улам һайжаруулжа, мяха болон һү ехээр абаха тухай республика дотороо үүсхэл гаргаһан Яруунын совхозойнхидые бүри мүһэн дэмжэжэ, 1976 оной февральда болохо КПСС-эй XXV съездые ажалай ехэ бэлэгүүдтэйгээр угтаха байһанаа зүблөөндэ хабаадагшад мэдүүлээ.

Түрэл партиингаа съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ жагсаһан энэ совхозой һаалишад дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые баталан абаба. Сомоной Соведэй депутат Мыдыгма Найданова энэ зунай үедэ даажа абаһан үнеэн бүриһөө 1300 килограммһаа бага бэшэ һү һааха шиидэбэ. Тиихэдэ комсомол басаган Надежда Очирова үнеэнһээ 1200 килограмм һү абаха зорилготой. Совхозой һаалишад зунай үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 килограмм һү һаажа, сагаан эдеэ гүрэндэ тушааха жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэһэн байна.

Зунай налгай һайн сагта үнеэдээ һайнаар адуулжа, шадаал һаа ехэ һү абахын түлөө эндэхи һаалишад улам эршэтэйгээр ажаллана.

А. СУРМАЧ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хяагтын аймаг.

ЗАГАРАЙН аймагай «Дружба» совхозой Хара-Шэбэрэй фермын коллектив түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шударгы һайнаар ажаллажа, гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ даабарине болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй. Энэ жэлдэ энэ фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 2540 килограмм һү һааха уялгатай юм. Түрүү коллективэй урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхэдэнь фермын мал адуулагша Виктор Очировай (зураг дээрэ) хубита оруулалсагдаха. Залуу хүбүүн малаа һайн бэлшээридэ адуулхые оролдодог ажалша бэрхэ хүн.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

БУЛТАНАЙ ОРОЛДОЛГООР

Бэшүүрэй совхозой һү һаалиин 2-дохи фермын һаалишад эршэ зоригтойгоор ажаллажа, табан жэлэйнгээ даабарине июниин 10-да дүүргэбэ.

Коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн энэ фермын һаалишадай зариманиинь табан жэлэйнгээ даабарие бүри урид, 1975 оной эхеэр дүүргэһэн юм. Тэдэнэй тоодо суута һаалишан Дулма Гармаевагай нэрэ дурдамаар. Фермын түрүү һаалишадай нэгэн Мунко Цыбиков табан жэлэйнгээ даабарие баһал дүүргэлсээ һэн.

Бусад һаалишадынь табан жэлэйнгээ даабаринуудые хойно хойноһоонь дүүргэжэ эхилээ. Залуу һаалишан Тамара Уварова — мартда, Ирина Телешева — Илалтын үдэртэ, Ажалай Улаан Тугай ордента Мария Конечных июниин 1-дэ дүүргэһэн юм.

Фермэ дээрэнь социалис мүрысөөнэй ябаса саг үргэлжэ һайнаар харууһалагдажа байдаг. Һаалишан бүхэнэй түсэбтэ даабаряа ямараар дүүргэжэ байһаниинь тусхай самбарта саг үргэлжэ бэшэгдэнэ. Мүрысөөнэй ябасые тодорхойгоор харуулгада фермые даагша Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник Анна Григорьевна Сахарова, парторг Мария Дармаева гэгшэд ехэ үүргэтэй.

Табан жэлэйнгээ даабарие һү һаалгаар 6 һара хахадаар урид дүүргэһэн коммунис ажалай фермын коллектив жэлэй дүүрэтэр нилээд ехэ һү һаахаар зорижонхой.

Х. ОЧИРОВ.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ—2464 КИЛОГРАММ

Һуралсал-туршалгын «Байгал» ажахын үнинэй дүршэлтэй һаалишадай нэгэн Зоя Николаевна Кожевникова саг үргэлжэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Энэ эхэнэр юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлдэшье урагшатай һайнаар ажаллажа байна.

Зоя Николаевна үнгэрһэн 5 һарын туршада даажа абаһан 14 үнеэнһээ хамта дээрээ 35,2 мянган килограмм һү һаагаа, ондоогоор хэлэхэдэ, үнеэн бүриһөө 2464 килограмм һүн һаагдаад байна. Фермын һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ нүхэр Кожевникова нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Партиин XXV съездые хүндэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Г. А. Ступакова, Л. Н. Седых, П. Ф. Иванова гэгшэд эдэбхитэйгээр оролсожо, һү һаалгаяа дээшэлүүлнэ. Эдэ һаалишад үнгэрһэн 5 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һааһан байна. Ленинэй ордендо хоёр дахин хүртэһэн Любовь Николаевна Седых һү һаалгаараа түрүү зэргэдэ ябалсана.

Гүрэльбын фермэдэ хүдэлдэг һаалишад сооһоо эгэшэ дүүнэр Раиса, Анна Матвееватан түрүү ябана. Таба һарын туршада эдэнэр үнеэн бүриһөө горитой һү һаажа шадаа. Жэшээнь, Анна — 2120 килограмм, Раиса 2099 килограмм һү һааба. Һуралсал-туршалгын «Байгал» ажахыда иимэ бэрхэ һаалишад үсөөн бэшэ.

Жэлэй эхинһээ хойшо һуралсал-туршалгын ажахыда бүхыдөө 7746 центнер һүн һаагдаа, энэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 400 центнерээр ехэ болоо. Һаагдаһан энэ һүнэй хэмжээе үнеэн бүридэ хубаабал, 1931 килограмм болоно.

Һаалишадай урагшатай һайнаар ажаллаһанай ашаар һуралсал-туршалгын «Байгал» ажахы гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин 5-да дүүргэв. Гүрэндэ энэ үе соо хамта дээрээ 7500 центнер һүн тушаагдаа. Жэлэй түрүүшын хахадай дүүрэтэр гүрэндэ үшөө 700—750 центнер һүн тушаагдахань.

А. НАГАСЛАЕВ
Улаан-Үдын аймаг.

ЗОРИЛГОНЬ ТОН ЕХЭ

Түнхэнэй аймагай Саянай совхоз жэл бүри хэдэн мянгаад эбэртэ бодо мал, адуу моридые холын тунга ногоотой бэлшээридэ гаргажа, хямда сэнтэй тарган мяха ехээр абадаг заншалтай. Адууһа малаа һайнаар харууһалжа, шэгнүүрыень ехээр нэмээдэг ажалша бэрхэ малшад энэ ажахыда улам олошоржо байнхай.

Совхозой холын бэлшээридэ гарадаг мал адуулагшадай зүблөөн һаяхан боложо, «Малшадай үнгэрэгшэ жэлэй ажалай зарим дүнгүүд ба энэ зундаа бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Тус асуудалаар совхозой директор Н. Б. Манзаев дэлгэрэнгы элидхэл хэжэ, мал адуулагшадай урда табигдаһан шухала зорилгонууд тухай тодорхойгоор хөөрэбэ. Зунай үедэ адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, гүрэндэ мяха, һү, нооһо тушааха түгэсхэхы жэлэй даабарие амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар Яруунын совхозой малшадай абаһан социалис уялганууд тушаа элидхэлшэ онсолон тоггожо хөөрөө. Директорэй элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, ажахын мал адуулагшад яруунынхидай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ. Удаань мал адуулагшад социалис уялгануудые баталан абаа.

Энэ зундаа Саянай совхозой 3000 гаран эбэртэ бодо мал, 870 адуун холын бэлшээридэ гаргагдаба. Эды олон адууһа мал холын бэлшээридэ гаргахын тула ажахын хүтэлбэрилэгшэд, малшад бэлдэлгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байна. Малшадай харгы замдань, ажаллаха газартань эдеэ хоолой зүйлнүүд абаашадаа, хүн бүхэндэ тусхай хубсаһан үгтөө, жэжэ зэр зэмсэгшье худалдагдан абтаһан байха юм. Малай гүүртэ бүхэндэ ажаллахаар дүршэлтэй хүнүүд томилогдонхой.

Иннокентий Иванович Пермяков олон жэл малшанаар хүдэлжэ, ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ нүхэр зундаа залуу малшан Александр Молоновтой хүдэлхэ юм. Байгша оной зунай бэлшээриин үедэ даажа абаһан гүүртынгээ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1100 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ зорилго тэдэнэр табиһан байна. Аха дүүнэр — Геннадий, Гавриил Салагуевтан, Жамбал Аюшеев гэгшэд үхэрэй шэгнүүрые үдэр бүри 1 килограммаар нэмээхэ гэжэ шиидэбэ.

Мал адуулагшад, аха дүүнэр Зунда, Даба Тахановтан баһал боломжоёо торложо үзөөд, зундаа үхэрэй толгой бүриин шэгнүүрые үдэртөө 950 граммаар ехэ болгохо зорилготой. Тиихэдэ Жамса Шактамаев болон бусад мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байха юм.

Иигэжэ Саянай совхозой мал адуулагшад юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шэнэ зорилго урдаа табяад, хямда сэнтэй мяха ехээр абахын тула тэмсэжэ эхилбэ. Имагтал тэдэнэй оролдосотой һайн ажалһаа совхозой гүрэндэ мяха тушааха түсэбэй дүүргэлтэ дулдыдаха зэргэтэй гэжэ малшад һайса ойлгоно.

И. ФЕДОРОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ТОДОРХОЙ УЯЛГАНУУД

Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой Энхэ талын, Ехэ-Худэриин һаалиин фермынхид Яруунын совхозой һаалишадай республикын малшадта хандаһан хандалтые зүбшэн хэлсээд, зунай дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха уялга абаа.

Фермэнүүдэй түрүү һаалишад зунай туршада һү һаалгаяа улам дээшэлүүлхэ зорилгоор тус тустаа уялгануудые абаһан байна. Колхозой түрүү һаалишан Ц. Д. Гумпылова зунай 4 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1050 килограмм һү һаахаар шиидээ.

К. БЕЛОВ.

БОЛЗОРҺООНЬ ҺАРА УРИД

Түрэл партиингаа ээлжээтэ XXV съездын зарлагдаха тухай мэдээсэлые баяртайгаар угтажа, ажалай шэнэ амжалтатай ерэхын түлөө эрмэлзэн, олохон гүүртэ, фермэ, ажахынууд гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдаха хахад жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэнэ.

Тээсгэн Прибайкалиин аймагай «Зырянский» совхозой малшад иимэ амжалта туйлаа. Тус ажахы жэлэй эхинһээ хойшо мяханай комбинадта бүхыдөө 1460 центнер мяха тушаажа, энэ продукци гүрэндөө худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь һараар урид дүүргээ һэн. Мүнөө хахад жэлэйнь түсэб 127 процент дүүргэгдээд байна.

Тэрэшэлэн Загарайн аймагай Эрхирэгэй, «Дружба», Хурамхаанай аймагай Һахалиин, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхозууд мүнөө хахад жэлэй түсэбһөө гадуур мяха гүрэндэ горитой худалданхай.

С. ХАЛТУЕВ.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай бүд нэхэгшэ комсомолка Нина Филипповна Куриганова юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй 1-дэхи кварталые ажалай үндэр амжалтануудаар дүүргэһэн байна. Квартал соо гаргаха продукцияа 108 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1360 метр эрхим шанартай бүд нэхээ.

Залуу хүдэлмэрилэгшэ саашадаашье ажалай үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаха зорилготойгоор хүсэ шадалаа эршэдхэн хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэгшэ Н. Ф. Куриганова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ПРОГРАММЫН ҮНДЭҺӨӨР НИИДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци техническэ туршалгануудые бэелүүлхэ программын үндэһөөр февраль һарада ниидэһэн байна.

Огторгойн элдэб одо мүшэдөөр станциин замаа зүбөөр олоходонь туһалха шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, приборнуудые Пётр Климук, Виталий Севастьянов туршажа үзэбэ. Туршалга, шэнжэлгэнүүдые хэхэ үедөө түхеэрэлгэнүүдэй, приборнуудай тодо нарин байлгада сэгнэлтэ үгтөө, эдэниие ашаглаха арга онолнууд шалгатдаа, замбуулинай дайда соогуур саашанхи ниидэлгэнүүдтэ научна тодорхой зорилгонуудые бэелүүлгэдэ эдэниие хэрэглэлтын арга боломжотой байлга шэнжэлэгдээ.

Космонавтнууд Газарай нюрууе, огторгойн одо мүшэдые фото-аппарадаар буулгаһан байна.

Космонавтнуудай элидхэһэнэй, телеметрическэ мэдээсэлэй баримтануудай ёһоор замбуулинай станциин түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Нүхэд Климук болон Севастьяновай бэе махабад һайн. «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМУУД

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түлишын управлениин коллектив республикынгаа ажалшадые түлишөөр, барилгын материалаар хангаха гэһэн даабаритай. Манай управлениин предприятинуудай коллективүүд һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилэн гаргажа, ажалшадай эрилтые һайнаар хангаха гэжэ эрмэлзэнэ.

Еловскын леспромхозой коллектив продукци гаргаха даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари холо дүүргэһэн юм. Тиигэжэ КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Энэ коллектив республикын Хүндэлэлэй самбарта гаргагданхай.

Тус леспромхозой дирекци, партийна ба профсоюзай организацинууд ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ гол анхаралаа табина. Тиихэдэ энэ леспромхоздо ажалай журам эбдэдэг хүдэлмэришэдэй тоо нилээд үсөөрһэн байха юм.

Л. П. Парамонов, А. И. Романов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд коллективүүд юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргэһэн байха юм. Мүнөө эдэ түрүү коллективүүд арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байнхай. Бэрхэ жолоошод Н. П. Новопашин, Н. Л. Липунов гэгшэд мүн лэ 1976 оной түсэбөөр хүдэлнэ. Ажалай түрүүшүүлһээ жэшээ абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэд амжалтатай һайнаар хүдэлнэ бшуу. Энэ леспромхозой хүдэлмэришэд табан һарын даабариһаа гадуур 3200 кубометр модо бэлэдхээ, 1200 кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаһан байна.

Дээдэ-Үдын леспромхозой коллектив муу бэшээр хүдэлжэ байнхай. Эдэнэр мүн лэ 5 һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргээ. Энэ коллективэй нэрэ соло мүн лэ республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн юм.

Манай түлишын управлениин коллектив туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхажа, мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Манай коллектив 5 һарын даабариһаа гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, 4 мянган кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаһан байна. Продукци худалдаха даабари 122 мянган түхэригөөр үлүүлэгдээ. Энэ тоо, баримтануудые хараад үзэхэдэ, манай түлишын управлениин коллектив түгэсхэхы жэлдэ яһала һайнаар хүдэлнэ гэжэ хэлэмээр...

В. МУХАНОВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түлишын промышленностиин управлениин түсэблэлгын таһагай начальник.

УЛААН ТУГАА АЛДАНАГҮЙ

Манай Сэлэнгын модоной баазын коллектив түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид, декабриин 1-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 2 мянган кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые, хайрсаг хэхэ 500 кубометр хабтагай, 5 мянган хэһэг шпала гаргаха, 10 мянган кубометр модо элдэб хэмжүүрээр тайража, хэрэглэгшэдтэнь эльгээхэ гэһэн уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула оролдолго гаргана.

Халаан бүриин даабари дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула хүдэлмэришэднай тэмсэнэ. Оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, хүдэлмэриин сагые зүбөөр, хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Алексей Иванович Шадринай хүтэлбэрилдэг шпала хюрөөдэдэг цехэй коллектив илангаяа һайн үрэ дүн туйлана. Эдэнэр байгша оной эхинһээ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр байгша оной таба һарын даабариһаа гадуур 3.100 хэһэг шпала хюрөөдэжэ, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар тушааһан байха юм. Эдэнэр жэлэй эхинһээ дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана.

Ажалай түрүүшүүлһээ жэшээ абаһан, бэшэшье олон коллективүүднай продукци гаргаха халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Манай Сэлэнгын модоной баазын коллектив иигэжэ хоорондоо мүрысэн, үдэрһөө үдэртэ улам эршэтэйгээр хүдэлнэ. Энээнһээ боложо һайн шанартай продукци ехээр гаргагдана. Бидэнэр таба һарын даабариһаа гадуур 363 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байнабди. Манай коллектив түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой.

Л. ЧЕРЕПАНОВА,
Сэлэнгын модоной баазын түсэблэлгын таһагай ахалагша инженер.

Ажалшадай коллектив: хүмүүжэл, харюусалга, журам

АБА, ЭЖЫНГЭЭ ЗҮРГӨӨР...

Мяхалиг үүлтэрэй эбэртэ бодо мал үсхэбэрилгэ манай Далахайн совхозой ажахын гол һалбари болонхой. Һүүлэй таба-зургаан жэлэй туршада мяха үйлэдбэрилгэ, тэрэнние гүрэндэ худалдалга горитойхон дээшэлээ. Тушаагдадаг малай шэгнүүр хараа байса ехэ болоо, мяханай шанар эрид һайжараа гэхэ гү, али тушаагдаһан бүхы мяханай 90 гаран һпроцентнь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтадаг болонхой. Эбэртэ бодо малай, адуу моридой тоо толгой олошоржо байна.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхэ талаар үнгэрэгшэ дүрбэн жэлэй хугасаада нилээд ехэ юумэн хэгдэбэ. Табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэл соо гүрэндэ мяха, һү, ноохо худалдаха түсэбтэ даабари дүүргэгдэнхэй, Түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадай туршада мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха даабари баһал амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Тэжээлэй ургамалнуудай, ногооной ургаса дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Хэдэн зуутаад гектар ургаса муутай байһан хээрын сабшалан, бэлшээриин газар хахалагдажа, олон жэлэй сибирнин волоснец гэжэ ногоон таригдадаг болоо. Тэрэнэй гектар бүриһөө 20-ёод центнер эрхим шанартай үбһэн абтана. Совхоз олон жэлэй ногооной өөрын үрэһэтэй болонхой.

Хоёр жэлэй саада тээ совхозой түб Утаата тосхондо найман жэлэй һургуули нээгдэһэн юм. Мүнөө һургуулиин шэнэ байшангай барилга дүүргэгдэхэ болоо. Холын малшадай үхибүүдэй байрлаха интернат бариг-данхай. Малшадта хэдэн шэнэ гэр баригдаба, малай олон байра бодхоогдоо. Утаата, Дабаата нютагуудта арба гаран гэр баригдажа, совхозой ажалшад түбхинэнхэй. Совхозой нэгэдэхи отделениин Оронгодой нютаг тээшэ электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини татагдажа байнхай.

Хамтын ажахын эды зэргээр хүгжэхэ хэрэгтэ һаалиин фермэнүүдэй, мяханай гүүртэнүүдэй коллективүүдэй оруулһан хубита тон ехэ гэжэ онсолон тэмдэглэе. Һүүлэй үедэ дунда ба найман жэлэй һургуули дүүргэһэн залуу олон хүбүүд, басагад түрэл совхоздоо үлэжэ, мал ажалда, механизаторнуудаар хүдэлдэг болоо. Тэдэнние — залуушуулые ажалай дүршэлтэй болгохо, мэргэжэлдээ һургаха гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Тиимэһээ энэ асуудалые ажахын партийна ба профсоюзай организацинууд саг үргэлжын анхаралда абанхай.

Залуу хүбүүнэй гү, али басаганай анха түрүүн ажал хэжэ эхилхэдэ, аба эжытэйнь гү, али аханартайнь, түрэлэйнь хүнүүдтэй суг хүдэлгэхые хүсэдэг заншалтайбди. Жэшээнь, залуушуул бүри һургуулида һуража байхадаа, хамтын ажалда — үбһэ хуряалгада ябажа эхилдэг. Тиигэхэдэнь заатагүй түрэлэйнь лэ хүнүүдтэй нэгэ звенодо, бригадада хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Үхибүүд, нэгэдэхеэр, түрэлхидэйнгөө ажал хэхые харахадаа, онсыень һайса ойлгохо бшуу. Хоёрдохёор, тэдэнэр бэе бэеынгээ үгые ойлголсохоор дээрэ байха. Гурбадахяар, түрэлэйнь хүнүүд үхибүүнэй хаба шадалые, ямар юумэндэ дуратайе хэнһээшье үлүүсэ һайнаар мэдэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ үхибүүдээ заримдаа хүхеэгээд, амаруулаад, сугтаа ажаллахадань һайн байха ха юм.

Республикын габьяата малшан, Ленинэй орденто Жүгдэр Ундеевич Цыденов аймаг дотороо мэдээжэ болоһон юм. Гүша гаран жэл мал ажалда гэр бүлөөрөө хүдэлжэ, дүршэл ехэтэй болонхой. Һүүлэй арба гаран жэл мяханай гүүртын, коллективые ударидаха зуураа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажалые шадамараар эмхидхэдэг байһанаа харуулаа. Энэл коллективэй гэшүүн Ханда Норжитовна Мархаева эрхим ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай. Гүүртын коллектив һүүлэй арбаад жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 90 гаран тугал түлжүүлдэг байна.

Ж. У. Цыденов Х. Н. Мархаева хоёр гансал өөһэдынгөө ажал хараад ябадаггүй, залуу үетэнние дүй дүршэлдөө һургадаг һайн һайхан заншалтай хүнүүд. Жүгдэр Ундеевичэй хүбүүн Цыренжаб автомашинын жолоошоной мэргэжэлтэй һэн. Аба, эжынь аяар Тудхалтада, Цыренжаб совхозой түбтэ ажаллажа байхэ. Тиимэһээ ажалдаа халирхайгаар хандаха, хүтэлбэрилэгшэдэй үгэһэн даабарие хүсэд дүүргэхэгүй. Архиин амта абаадшье туршаа. Эдэ бүгэдыень һайса ойлгоод, Жүгдэр Цыденов хүбүүгээ малшан болгохо гэжэ шиидээ. Тиигээд 1973 ондо Цыренжаб автомашинаяа орхижо, аба, эжытэйгээ хамта ажаллажа эхилээ. Тэрэ гэһээр хоёр жэлһээ үлүүхэн болобо. Энэ үе соо Жүгдэр Ундеевич, тэрэнэй нүхэр Мижит-Доржо хүбүүгээ дахуулан ябажа, мал ажалай нюусада һайнаар һургаа. Цыренжаб мүнөө дүршэлтэй малшадһаа дутуугүй һайнаар хүдэлнэ, журамыньшье һайжаржа байнхай. Энэ хэрэгтэ эхэ, эсэгын жэшээ айхабтар ехэ нүлөөтэй гээд һанагдана.

Ольга Мархаева 1972 ондо наймадахи класс дүүргээд, совхоздоо хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиигээд Ханда Норжитовнатай (дүүгэйнь басаган юм) сугтаа хүдэлжэ эхилээ. Тус коллективэй аха нүхэд — Жүгдэр, Мижит-Доржо Цыденовтэн, Ханда Мархаева залуу басагые ажалша бэрхээр һургахын тула аһаа шадалаараа оролдоо, хэрэгтэй болохо-донь туһалдаг, зүбшөөл үгэдэг байна. Ольгошье оролдосотой байһанаа харуулжа, удангүй һайн дүршэлтэй болоо. Комсомолой гэшүүн Ольга Мархаева мүнөө ажахын бэрхэ малшадай зэргэдэ ябана. Ажалша бэрхэ коллективтэ ерэһэн Цыренжаб Цыденов Ольга Мархаева хоёр иигэжэ богонихон болзор соо дүршэлтэй малшад болонхой. Тус коллектив 1974 ондо үнеэн бүриһөө тугал абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлээ.

Үшөө нэгэ һайн жэшээ дурдая. Ия Шагдурова 1971 ондо Санагын дунда һургуулиин наймадахиие дүүргээд, совхоздоо хүдэлхөөр шиидэһэн юм. Тэрэнэй аба Гомбо Дамбиевич Шагдуров Зуһаланай фермын мал адуулагшаар, эжынь — Ринчин Жамсарановна Доржиева тус фермын ахалагша һаалишанаар хүдэлдэг байгаа. Эдэмнай бүхы наһаараа мал ажалда хүдэлжэ, дүршэл ехэтэй болоһон хүнүүд. Тиимэһээ Ия Шагдуровае тэрэ фермэдэ һаалишан болгохо гэжэ шиидхэгдэһэн юм. Тэрэнэй һаалишан болоһоор дүрбэн жэл үнгэрбэ.

Бүри багаһаа аба, эжынгээ ажалые адаглан хаража ябаһан Ия басаган хүдэлмэридөө шуналтайгаар хандажа, түрүү һаалишадай нэгэн болоо. Ия Шагдуровагай эжы Ринчин Жамсарановна һү һааха талаар хүбиингаа табан жэлэй түсэбые 1974 оной ноябрь һарада дүүргээ һэн. Тиихэдэ декабрь соо залуу һаалишан Ия табан жэлэй түсэбые баһал бэелүүлээ. 1974 ондо Ринчин Доржиева үнеэн бүриһөө 2086. Ия — 2030 килограмм һү абаһан байна. Эхэ басаган хоёр манай нютагта анха түрүүшынхеэ хоёр мянганай дабаа дабаба гээшэ.

Иимэрхүү жэшээнүүд манай совхоздо олон. Бадма-Даша Тубанов болон бусад олон нүхэд хүбүүд, басагадаа дахуулан ябажа, малшанай хүнгэн бэшэ мэргэжэлдэ һургажа байна. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, манай ажахын партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд залуу үетэниие ажалша бэрхээр һургаха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг болонхой.

Б. БАЛДАНОВ.
Далахайн совхозой партбюрогой секретарь.
Захааминай аймаг.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

ЗАБАЙКАЛЬСКА ТҮМЭР ЗАМАЙ ПЕТРОВСКИЙ ЗАВОД СТАНЦИҺАА КАРЫМСКАЯ СТАНЦИ ХҮРЭТЭРХИ УЧАСТОГЫЕ ЭЛЕКТРИЖҮҮЛХЭДЭЭ ОНСО ИЛГАРҺАН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Забайкальска түмэр замай Петровский завод станциһаа Карымская станци хүрэтэрхи участогые электрижүүлхэдээ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Голованов Николай Сергеевичые — «Трансэлектромонтаж» трестын, электро-хабсаралгын 708-дахи участогай поездын электромонтер-линейщигүүдэй бригадир, Буряадай АССР.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Кочетков Иван Васильевичые — «Трансэлектромонтаж» трестын электро-хабсаралгын 708-дахи поездын электромонтер-линейщик, Буряадай АССР.

Юров Николай Васильевичые — «Трансэлектромонтаж» трестын электро-хабсаралгын 708-дахи поездын хүдэлмэришэн, Буряадай АССР.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

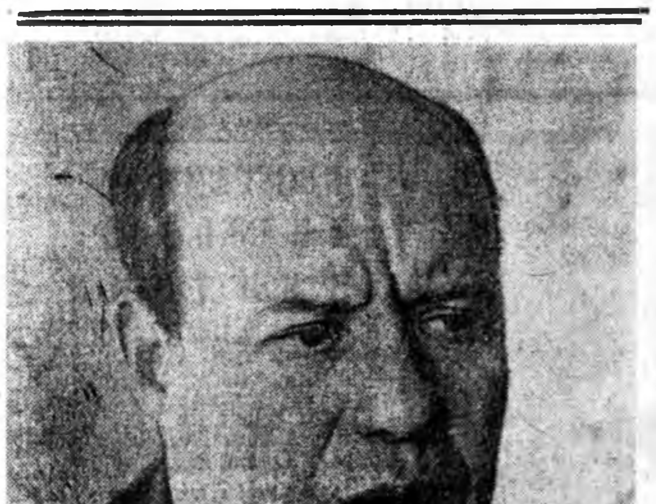
Кузнецов Владимир Андреевичые — «Трансэлектромонтаж» трестын электро-хабсаралгын 708-дахи поездын электромонтер-линейщигүүдэй бригадир, Буряадай АССР.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Дубовик Михаил Иосифовичые — «Трансэлектромонтаж» трестын электро-хабсаралгын 708-дахи поездын үрэмдэлтын кранай машинист, Буряадай АССР.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной майн 30.

Геолого-шэнжэлэлгын Сэлэнгын экспедициин коллектив Буряад ороной газар дайда дээрэ олон жэлэй туршада ашагта малтамал бэдэрнэ. Һүүлэй жэлнүүд соо нилээд олон газарта хэбтэшэ оложо, республикынгаа промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаһан байна. Тус экспедициин Борьёогой геолого-шэнжэлэлгын партиин коллектив илангаяа һайн үрэ дүн туйлаһан юм. Эдэнэр Борьёогой талада хэдэн жэлэй туршада бэдэрэлгэ хэжэ, газарай гүнзэгыһөө уһа олоо бэлэй. Зэдын аймагай ажахынуудай сабшалан, тарялан уһалагдадаг болохонь.

Тус партиин начальник Николай Лаврентьевич Мельничук бэдэрэлгэ-шэнжэлэлгын хүдэлмэрэ һайнаар хэхэ хэрэгтэнь геологуудта ходо туһалжа байдаг. Энээн дээрэһээл Борьёогой партиин коллектив даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ шадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Борьёогой партиин начальник Н. Л. Мельничук.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Совет орон: шэнэ һонин

ИЮЛИИН НЭГЭН БОЛОТОР

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр.) Яхадай уһан замай портын коллектив энэ жэлэй навигациин эхилһэнһээ хойшо түрүүшын 100 мянган тонно ашаа ашаһан, буулгаһан байна. Республикын уһан замай транспортаар элдэб янзын ашаан—оёлгын зүйлһээ эхилээд, 100 тонно шэгнүүртэй турбоагрегат хүрэтэр зөөгдэдэг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ Яхадай порт ашаа тээхэ, буулгаха һайн техникээр хангагдаһан томо предприяти болонхой. Юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын уһан замаар ашаа шэрэлгэ 2,5 дахин ехэ болоо.

Яхадай портын коллектив абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй даабарие июлиин 1 болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур 800 мянган тонноһоо бага бэшэ ашаа зөөхэ зорилготой.

МОЛДАВИИН КОНСЕРВЭ

КИШИНЕВ. (ТАСС-ай корр.). Молдавида консервэ хэхэ халуун хаһа эхилбэ. «Молдплодоовощпром» гэһэн аграрно-промышленна нэгэдэлэй предприятинуудта шэнэ ургасын түрүүшын ехэхэн парти овощ ба фрукт ороһон байна. Заводуудай технологическа түхеэрэлгэнүүд шэнэдхэн заһабарилагдаа. Республика дотор 1975 ондо 1.410 миллион баанха консервэ хэгдэхээр хараалагдана. Энэнь табан жэлэй түрүүшын жэлэйхиһээ гурба дахин ехэ болоно.

ЗАВОДОЙ ДИРЕКТОР — ЭРДЭМЭЙ КАНДИДАТ

ДУШАНБЕ. (ТАСС-ай корр.). Таджикска хүдөө ажахын институдай эрдэмтэдэй совет эндэхи «Кабадиан» гэжэ үүлтэртэ хони үсхэбэрилдэг заводой директор Учкун Садриевта хүдөө ажахын эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгобо. У. Садриев бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэй олон жэлэй туршада научна хүдэлмэри хэжэ, элдэб янзын үнгэтэй каракуль нооһотой хонидые бии болгоһон байна. Мүнөө тус заводто оло мянган тиимэ хонид үсхэбэрилэгдэнэ.

«Кабадиан» заводой үнгэтэ каракуль орон дотор, мүн хилын саанахи дэлгүүр дээрэ мэдээжэ болонхой. Республика дотор үнгэтэ каракуль бэлэдхэлгэ 2 дахин ехэ болоо. «Кабадиан» заводһоо республикын ажахынууд үүлтэртэ хонидые худалдан абадаг болонхой.

ШЭНЭ ЗООПАРК

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр.). Шэнэ зоопарк барихын тула 100 гектар газар үгтэбэ. Тэрэ участогынь городой нэгэ захада — хадалиг, гол горхонуудай, үзэсхэлэн һайхан газарта юм. Шэнэ зоопаркда элдэб янзын 700 гаран түхэлэй ан гүрөөл, шубуу шонхор байлгагдахаар хараалагдана.

Шэнэ зоопаркда шэнжэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха түсэбтэй юм. Эндэһээ ан гүрөөл, шубууд дэлхэйн олон оронуудта эльгээгдэжэ байха. Эм домдо ородог «түүхэй эд» үгэдэг могойнуудай ехэ питомник энэ зоопаркда эмхидхэгдэхэ байна.

ГҮРЭНДӨӨ — МИЛЛИОН ТОННО

ДОНЕЦК. (ТАСС-ай корр). Донецкэ областиин тарья тушаан абадаг Каракубска предприяти шэнэ ургасын орооһо абахаар бэлэн болгогдобо. Эндэхи бүхы хүдэлмэриин комплексноор оньһожоруулагдаһанай ашаар, сүүдхэдэ 1000 автомашинын тарья буулгаха арга олгогдобо. Тус предприятида машинаһаа тарья буулгаха мантан томо агрегат хабсаргагдаа. Тарья тээһэн машинаяа түхеэрэлгэ дээрэ гаргаад, жолоошоной тусхай газарта жетон хэжэрхихэдэ, тэндэ тодхогдоһон гидравлическа системэ хүдэлжэ, арбан тонно орооһон хэдыхэн секунда соо буулгагдаха юм.

Энэ жэлдэ областиин таряашад анха түрүүшынхеэ гүрэнэй амбаарта 1 миллион тонно тарья тушааха зорилготой. Энэнь нёдондонойхиһоо 200 мянган тонноор ехэ болоно. Областиин тарья тушаан абадаг бүхы предприятинуудай гурбанай хоёр хубинь шэнэ ургасын орооһо абахаар бэлэн болонхой.

Тимофей Табитханович ба Раиса Дмитриевна Алексеевтэн Улаан-Үдын аймагай Оронгын совхоздо гэр бүлөөрөө хонишоноор ажалладаг юм. Тэдэнэр 537 толгой эхэ хонидые харууһална. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ түрүү хонишод зуун хонин бүриһөө 102 хурьга абажа, тэдэнээ гарзагүйгөөр харууһалжа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишод үбгэ һамган Алексеевтэн.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ҮҮСХЭЛЫНЬ ҺАЙШААГДАБА

Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхозой малшад аша туһа ехэтэй үүсхэл гаргаһан байна. Зунай һарануудта һаамхай үнеэн бүхэнһөө 700 килограмм һү һааха, энэ үеын 100 үдэр соо шахамал малайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүрые туд тудтань 100 килограммаар дээшэлүүлжэ, гүрэндэ тушааха шэгнүүрыень 350 килограммһаа бага бэшэ болгохо гэжэ тэдэнэр шиидээ һэн. Гадна гүрэндэ тушаагдаха хонин бүхэнэй шэгнүүрые 38 килограммда хүргэхэ зорилго мүн лэ урдаа табина.

Иимэ уялгануудые бэедээ даажа абаһан Дээдэ Хэжэнгын ажалшад бусад ажахынуудай малшадые социалис мүрысөөндэ уряад, энэ үүсхэлынь хаа хаанагүй дэмжэхыень уряалһан байна.

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой бюро энэ үүсхэлые зүбшэн хэлсэжэ үзөөд, һайшааба. Тиигээд аймагай бусад ажахынуудай малшадай дунда энэ хүдэлөөнэй удха шанарые ойлгуулха талаар бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалһан, зунай сагые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада һү һаалиин фермэнүүдэй, мал шахалгын гүүртэнүүдэй дунда, һаалишадай, мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөө үргэноор дэлгэрүүлхэ шухала байһан тухай зааһан тогтоол баталан абаба.

Р. ЦЫМПИЛОВ.
хүдөө бэшэгшэ.

ТУГАЛАЙ ДИСПЕПСИ ҮБШЭНТЭЙ ТЭМСЭХЭ ТУХАЙ

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

Малай тоо олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тугалнуудые һайнаар, гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай байһаниинь мэдээжэ. Теэд тугалнуудые, илангаяа нялха тугалнуудые түлжүүлхэнь бэлэн бэшэ, ехэ мэргэжэл шадабари хэрэгтэй, фермэ дээрэхи ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, тэндэхи үдэрэй гурим наринаар баримталха шухала. Мүн энэ гансахан тугалшадһаа болодог бэшэ, харин хээлитэй үнеэдые, гунжадые зүбөөр харууһалһанһаа дулдыдадаг гээшэ. Тиимэһээ тугалнуудые һайнаар түлжүүлхэ гээшэ бүхы малшадай, зоотехнигүүд болон ветсринарна мэргэжэлтэдэй хамтын хэрэг мүн.

Иигэжэ ажалаа зүбөөр, хамтаараа эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ түл түрэсэ олоороо гарзалдаг байна. Манай Хэжэнгын аймагай совхозуудта үнгэрһэн жэлдэ аяар 645 тугал гарзалаа гэхэ гү, али бүхы абтаһан тугалнуудай 13 процентнь болоно. Илангаяа Хэжэнгын, «Первомайский», «50 лет Октября» совхоздо түл олоороо гарзалһан байна.

Тугалнууд яахадаа иимэ олоороо гарзалнаб? Мэргэжэлтэдэй шэнжэлээд үзэхэдэ, хээлитэй үнеэд, гунжадай һайнаар эдеэлүүлэгдэдэггүй байһан дээрэһээ үлбэр, хүсэд бэежээгүй түл абтана бшуу. Энэл гол шалтагааниинь болоно.

Иимэ үлбэр, өөдэгүй түрэһэн тугалнуудай досоо тэжээл буйлуулдаг булшархайнуудынь, бэеэ хамгаалха хүсэниинь һула байдаг. Ондоогоор хэлэхэдэ, һайн, шэрхи тугал абахын тула тэрэнэй эхэ соо байха үедэнь анхарха хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ эрдэмтэд болон малшадта эхэ соо байһан түл яажа һайнаар хүгжөөхэ зохид арга һайса мэдээтэй. Нэн түрүүн хээлитэй малые зүбөөр эдеэлүүлхэ, нарян һайнаар харууһалха шухала. Илангаяа, хээлитэй ябаха сагайнь гурбанай һүүлшын үедэнь түл түргэнөөр томо болодог гэжэ мэдээжэ. Жэшээнь, үнеэдэй хээли һүүлшын хоёр һарада үдэртөө 400—700 граммаар ехэ болодог байна. Энээниие анхаралдаа абажа, хээлитэй үнеэдтэ, гунжадта үдэртэ тэжээлэй единицэ бүридэ адагынь 110—130 грамм бэедэ шэнгэсэтэй протеин хүртэхөөр эдеэлүүлхэ байна. Хэрбээ тэжээлдэнь кальци, фосфор дуталдабал, үнеэдтэ минеральна тэжээл, мел, яһанай гурил болон бусад зүйл үгэхэ жэшээтэй. Тэжээлдэ каротинай дуталдаа һаа, үнеэдые А витаминаар 5—6 үдэртэ нэгэ удаа тарихада, витаминтай ногооной, шэлбүүһэнэй гурил үгэхэдэ болохо юм.

Үнеэдэй тугаллахаһаа гурбан һара урид силос ехээр үгэхээ болижо, 10—15 хоног үлөөд байхада силос огто эдюулхээ болидог гуримтай. Хээлитэй малые газаагуур ябуулха гээшэ ехэ удха шанартай. Иигэжэ ябуулаагүй һаа, бэень муудаха, һуларха, тугаллахадаа зобохо, һүүлээрнь үбшэлжэ болохо юм. Мүн тугалыньшье үлбэр байжа, диспепси гэжэ муухай үбшэндэ бэлэхэнээр нэрбэгдэдэг. Тиимэһээ тугаллаха үнеэдые заабол газаагуур, сэбэр агаарта ябуулжа байха шухала.

Гадна түл гарзагүйгөөр томо болгохын тула фермэ дээрэ ариг сэбэрые наринаар сахиха, тугалнуудые зоотехническэ эрилтын ёһоор харууһалха хэрэгтэй. Илангаяа нялха тугалнуудай хойноһоо наринаар харууһалха байна. Юуб гэхэдэ, нялха тугалнуудай арһа, доторынь хэбэрэг байдаг, элдэб үбшэндэ бэлэхэнээр абтадаг байха юм. Тиимэһээ байра соонь дулаан, хуурай, һалхи һүрьехөөр бэшэ байха эрилтэтэй. Нялха тугалнууд бэлэхэнээр хүйтэ абажа, уушханай, доторой үбшэнгүүдтэ дайрагдадаг гээшэ.

Эдэ бүгэдые гансахан мэргэжэлтэд һайнаар мэдэжэ, тэрэниие наринаар сахиха бэшэ, мүн тугалшад, малшад бүгэдөөрөө ойлгохо зэргэтэй. Нялха тугалай байдаг газарта агаарынь нэгэ тогтоогдомол, температуратай байха ушартай. Тэрэниие хубилгажа байхада муу. Һая түрэһэн тугалнууд амяараа клеткэ соо байлгагдаха, тэндэнь 15—18 градусһаа доошо бэшэ дулаан байха ёһотой. Түрэһөөр 30—50 минутын хугасаада тугалнуудта эхынь ууряг заабол уулгадаг. Энэнь тугалай бэедэ аргагүй хэрэгтэй. Ууряг соо 17—18 процентнь белок, 55 процентнь глобулин (ехэнхидээ гамма-глобулин) байдаг. Тэрэшэлэн ууряг соо витамин болон микро-бодосууд элбэг байдаг гээшэ.

Тугалай түрэһөөр удаан болонгүй ууряг уулгахада, тэрээн соо байһан гамма-глобулин бүхыдөө тооной шуһандань ородог байна. Харин тугалай түрэһөөр 3—5 час болоһон хойно ууряг уулгахада гамма-глобулинай зах... хубинь, 12 час болоод уулгахада — миил 6 процент шуһанда ородог гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Һая түрэһэн тугалай шуһанда гамма-глобулин орой үгы байдаг. Зүгөөр гамма-глобулин гээшэ тугалые элдэб үбшэнһөө һэргылэн абардаг үүргэтэй байха юм.

Теэд зарим ажахынуудта уурагыень тугалнуудта сар соонь уулгана гү гэжэ шанга хиналта табигдадаггүй байна. Тугалнуудта 600—800 граммаар сүүдхэдэ 5—6 дахин ууряг уулгахада һайн.

Ажахынуудта диспепси үбшэнэй бии болоһон хойно захи... даг. Нэн түрүүн үбшэлһэн тугалые бусадһаа илгадаг, дулаан газарта оруулдаг, уһа уулгадаг лэ байлгадаг юм. Ууха уурагайнь орондо түрүүн физиологическа холисо үгэдэг. Удаань уурагайнь нормын хахад хубиие уулгадаг. Тугалаа эдеэлүүлхэһээ 15—20 минута урид 500—600 грамм физиологическа холисо гү, али дабһатай уһа уулгахада зохид. Тугалай эдэгэхэ тудам ууряг гынь нэмэжэ, хүсэд нормадонь оруулдаг байна. Үбшэһэн тугалые эмшэлхэдээ антибиотик **сульфаниламид** болон нитрофуран гэхэ мэтэ эм хэрэглэдэг. Мүн тугалда ходоодын сок, пепсин, обеосой кисель, шасарганын шүүһэ гэхэ мэтые уулгажа, тэжээл буйлуулха шадалыень һайжаруулдаг байха юм. Гадна үбшэнгэй хорые буурулхын тула шуһа руунь глюкозо таридаг, новокаинай холисо бэедэнь оруулдаг. Мүн манай республикада бэлдэгдэдэг полиглобулинай шүүһэ хэрэглэхэдэ һайн. Тэрэшэлэн А болон Д витаминуудаар тарихада үрэ ехэтэй байдаг.

Тугалнуудаа бүрин һайнаар түлжүүлхын, үбшэлһыень сар соонь эмшэлхын тула бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабари гаргаял.

С. БАТОРОЕВ,
Хэжэнгын ветеринарна станциин ахамад врач, БурАССР-эй габьяата ветврач.
И. ДОНДУКОВ,
республикын ветеринарна лабораториин хүдэлмэрилэгшэ.

«МҮНӨӨДЭР — ШЭНЭ ЮУМЭ ҮҮСХЭГШЫН РЕКОРД, ҮГЛӨӨДЭР — БУЛТАНАЙ НОРМО» — Доной, Кубаниин, Запорожиин түрүү комбайнернууд ороной бүхы механизаторнуудта иимэ үүсхэлтэйгээр хандаба. Ростовско областиин «Московский» совхоздо болоһон уулзалга дээрэ ургасаяа хайшан гэжэ богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахаб, комбайн, жатка, трактор болон автомобильнуудаа хайшан гэжэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэб гэһэн хөөрэлдөөн болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мэдээжэ комбайнернууд. Социалис Ажалай Геройнууд Б. А. Пономаренко, Ф. П. Парфиненко, М. Г. Гайдук, Н. В. Переверзева, В. Е. Рыбалко, ба В. М. Воронин гэгшэд «Московский» совхозой тарья хуряалгын техникые шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗЭДЫН ХОНИШОДОЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Зэдын аймагай хонишодой, тэрэ тоодо Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаевай ажалайнь онол арга болон түрүү дүй дүршэлые республикымнай хонишод шудална, халан абана. Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод дүй дүршэл халан абахаяа Зэдын хонишодто байгша оной эхеэр айлшалһан юм. Зэдын хонишодой жэшээгээр мүнөө жэлдэ аймаг соогоо эгээн түрүүшээр ахалагша хонишод Ольга Сангадиева, Владимир Молонов, Хубисхал Цыденов гэгшэд кошарно-базова аргаар хурьгадые харууһалжа, эрхим дүнгүүдые ажалдаа туйлаба. Хонишод В. Молонов, Х. Цыденов түрүүшынхеэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга түлжүүлбэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон КПСС-эй обкомой гэшүүн, Ленинэй орденто Ольга Сангадиева Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаевай үүсхэлые дэмжэжэ, залуу хонишодые өөрынгөө дүй дүршэлдэ һургаха гэжэ шиидэһэн байгаа. Комсомолой гэшүүд, хонишод Евдокия Бадмаева, Дулгарма Борбоева гэгшэдтэ Ольга Энхеевна туһалжа, энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга түлжүүлхэ арга олгоһон байна. Тиихэдэ тэрэнэй дурадхалаар хони үсхэбэрилдэг бригадануудай хоорондо шалгалта эмхидхэгдэһэн юм. Жэшээлхэдэ, колхозой гурбадахи бригадын хонишод нэгэдэхи бригадын хонишодой ажалые хурьгадай «адхархаһаа» урид шалгажа үзэһэн, дүй дүршэлөө хубаалдаһан, туһатай зүбшэл заабари үгэһэн байна. Өөрынгөө ээлжээндэ нэгэдэхи бригадын хонишод гурбадахи бригадын ажал хүдэлмэри шалгаха, дүй дүршэлөөрнь һонирхохо юм.

Тус колхозой партком түрүү дүй дүршэлые таража дэлгэрүүлхэ асуудалые гол анхаралһаа алданагүй. Энээнэй ашаар хонишод-зуутанай тоо олошорно. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ 7 хонишон 100-һаа 100 хурьга түлжүүлһэн байбал, мүнөө жэлдэ энэн 12 хүн болотороо ургаа.

Колхозой хони үсхэбэрилдэг гурбадахи бригадын ажал хэрэгүүд урагшатай. Тус бригадые колхозой парткомой гэшүүн А. Х. Раднаев хүтэлбэрилнэ. Гурбадахи бригадын Зэдын аймагай хонишодой түрүү дүй дүршэлые халан абаһанай, социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо холо урид — байгша оной апрелиин 22-то дүүргэһэн байна.

Мүнөө колхозой хонишод нооһо хайшалалгаяа һайн шанартайгаар, богони болзор соо (14 үдэрэй туршада хайшалалга дүүргэхэ уялга тэдэнэр абанхай) дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

С. ОЧИРОВ.

НАРАН ШЭНГИ УРАН БЭЛИГ

Агууехэ ород уран зурааша Святослав Николаевич Рерих өөрынгөө оюун бэлигтэ зурагуудаараа манай Буряад орондо хоёрдохи һараяа айлшалжа байна гэжэ уншагшад мэдэнэ ёһотой. Тэрэнэй 190-од шахуу уран зураг Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран һайханай музейдэ табяатай. Үдэр бүри хэдэн зуугаад хүн орожо, нюдэеэ хужарлуулан, сэдьхэлээ баясуулан, оюун бэлигтэ уран зураашын зурагуудтай танилсана.

Святослав Николаевич Рерих 1904 ондо Петербург хотодо түрэжэ, тэндэ гимнази дүүргэһэн намтартай. Нэгэдэхи империалис дайнай эхилээд байхада, Рерихтэнэй бүлэ Финляндида ажаһуугаа, тэрээгээ дамжаһаар Америкэ хүрэжэ, һүүлэй һүүлдэ Энэдхэгтэ тогтоһон түүхэтэй. Святославай эсэгэ — Николай Константинович Рерих агууехэ уран зурааша байхаһаа гадна, оюун бэлигтэ эрдэмтэн хүн юм. Гималайн уулада эрдэм шэнжэлгын институт бии болгоод, профессор нэрэ солотой боложо, наһанайнгаа түгэсэтэр тэндээ хүдэлөө.

С. Н. Рерих Америкэдэ дээдэ һургуулида һураха, архитекторэй мэргэжэл шудалһан юм. Гэбэшье уран зурааша эсэгын жэшээ тэрэнэй наһанайнгаа мэргэжэл шэлэхэ хэрэгтэ нүлөөлөө.

Святослав Николаевич Рерихтэ зорюулһан тусгай хуудаһа гаргахадаа, тэрэнэй зохёохы ажал бүтээлтэй уншагшадаа танилсуулха зорилготой байгаабди. Гэбэшье уран зураашын зохёохы ажал тухай нэгэ хуудаһада хүртэшэгүй юм. Тэрэнэй уран бэлигэй хэсо маяг тухай гансахан хуудаһанда бултыень харуулхада гэээшэ бэрхэтэй. Тиимэһээ С. Н. Рерихэй оюун бэлиг тухай зарим тэды ойлгосо уншагшадтаа үгэжэ шадабал, урдаа табиһан зорилгоёо дүүргээбди гэжэ бидэ тоолохобди.

ХЭТЭ МҮНХЭДӨӨ ХАДУУХАБДИ

УРАН ҺАЙХАНАЙ музейн выставкын зал соо манай сагай гайхамшагта уран зураша Святослав Николаевич Рерихэй гоё һайхан зурагууд һараһаа үлүү «айлшаллажа» олон зоной сэдьхэл баясуулжа байна.

Ород-энэдхэг, совет-энэдхэг, болбосоролой ёһо заншалые зохёохы ажалдаа хэрэглэжэ шадаһан Рерихтэнһээ ондоо хүнүүдые олохонь бэрхэтэй аабза. Агууехэ уран зураша, эрдэмтэн Николай Константинович Рерих, тэрэнэй һамган — Дурна зүгэй философиие тон һайнаар мэдэхэ Елена Ивановна, ууган хүбүүниинь — оюун бэлигтэ эрдэмтэн-ориенталист (зүүн зүгэй арадуудай хэлые гү, али тэдэнэй болбосоролые шэнжэлэгшэ) Юрий Николаевич гэгшэд агууехэ хоёр ороной, манай арадуудай бэе бэеэ мэдэлсэхэ, дүтэ болохо хэрэгтэ өөрынгөө томохон хубитые оруулһан юм. Тэрэ гуримыень мүнөө Святослав Николаевич амжалтатайгаар үргэлжэлүүлнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. С. Н. Рерихэй зохёохы ажал хадаа оршодшье, энэдхэгшье соёлдо хабаатай.

Петербургда түрэжэ, тэндэ анханайн шатын эрдэм абаһан Святослав Рерих түрэһэн нютагтаяа холбоод байһан утаһые таһалдаггүй. «**Бага ябахадаа харагдажо, мэдэжэ абаһан юумэн шэнги бидэнтэй наһан соомнай эдэг, хэзээшье бөлардаггүй, тэрэнэй суурян шэнгеэр бүхы наһандаш соностожол байха юм. Энэ талаһаа абажа харахадам, би ород зураша гээшэб**», — гэжэ Ленинград ерээд байхадаа, тэрэ хэлэһэн юм. Эхэ ороноойнгоо ёһо заншалые оролдонгүй ябаһандань эсэгынь һайхан жэшээ ашатай байгаа.

Гэбэшье Энэдхэг орондо дүшэ гаран жэлдэ ажаһуужа, ажаллажа байхадаа, гайхамшаг тэрэ орон нютагта «үндэһэтэй» болонгүй, бэлигтэй, хани халуун сэнтай арадтань дурланги байха аргань үгы байгаа бшуу. Өөрөө Энэдхэгэй эрхэтэн болонхой, тэндэ бүлэеэ байгуулаа. Тэрэнэй һамган — Девика Рани Рерих гэгшэ агууехэ энэдхэг поэт Рабиндранат Тагорой аша басаган, мэдээжэ киноактрисэ ябаһан юм. Энэдхэгтээ байхадаа, уран зураша холын Росси тухай тэндэхи хүнүүдтэ зурагуудаараа хөөрэдэг. Харин Советскэ Союзда выставкэдэ табигдаһан шэрэ будагаар баян, гоё һайхан зурагуудынь Гималайн уулануудай саана оршодог орон тухай домоглоно ха юм.

С. Рерихэй выставкэ Советскэ Союзда нээгдэхэдэ, тэрэнэй 70 наһанай ойтой дашарамдуулагдаһан юм. 200 шахуу зураг бүтээлынь выставкэдэ табигдаа. Тэдэнь олонхидоо һүүлэй жэлнүүдтэ зурагдаһан.

Ноябрь-декабрьһаа эхилжэ, Москвада, һүүлдэнь Ленинградай Эрмитажда энэ выставкэ хүдэлөө. Манай Улаан-Үдэ хадаа С. Рерихэй зурагуудай выставкын нээгдэһэн гурбадахи город болоно гэжэ уншагшад мэдэнэ ёһотой.

Зурагуудынь олон ондоо жанртай, удхатай. Байгаали зураглаһан зурагууд олон. Тэдээн сооһоонь Гималайн саһата оройнуудые олон янзаар харуулһаниинь угаа һонирхолтой.

Энэдхэг һууринуудай хүн зоной байдал харуулһан зураг олон. Уран зураша юрын хүнүүд тухай хөөрэнэ. Юуб гэхэдэ, өөрөө үдэр бүри тэдэнэй ажаһуудалые хаража, ажаглажа байдаг, тиимэһээ һайн мэдэнэ ха юм.

Тиихэдэ хүн түрэлтэнэй хуби заяан тухай, хүгжэн һалбаралгын хожомой харгы тухай бодол уран зураашын сэдьхэл хүлгүүлдэг. Тиимэһээ тэдээн тушаа символическа удхатай зурагууд олон. Мүнөө сагай хүлгөөтэ асуудалда харюу үгэхын тула мифологиин удха хэрэглэнэ. Жэшээнь, «Сүлөөрэлгэ», «Хадагдаһан хүн түрэлтэн», «Хүн түрэлтэн хайшаа зориноб» гэһэн гурбалжан зурагые дурдая. Хүн гэээшэ байгаалида дүтэ байха ёһотой гэһэн бодол харуулһан зураг элбэг. «Бидэ өөһэдөө өөһэдтөө түрмэ баридагбди», «Би һүүдэр соогуур тэмтэрэн ябанаб», «Эхэ газаршни шамда дүтэ» гэһэн зурагуудаараа уран зураша оньһоо жоруулгые хэтэрүүлһэн байдалда эсэргүүсэнэ.

Харин портредүүдынь — уран зураашын бэлигэй эрхим тала. Эсэгынгээ олон портрет зураһан байна. Зарим портрет дээрэ Николай Рерихэй ара талада Гималайн хаданууд харагдана. Юуб гэбэл, Н. К. Рерих Гималайда ехэ дуратай байгаа бшуу. С. Н. Рерих эсэгээ зурахадаа, шарайдань зохёохы ажалай һүртэ ехэ хүсэ харуулжа шадаа. Урдамнай уран зураша, эрдэмтэн, сэсэн хүн харагдана.

Уран зураашын һамганай — Девика Рани Рерихэй урдуур һанаа амарханаар үнгэрхын аргагүй. Эхэнэр хүнэй газаа талын сэбэр шарайе, түхэлые, сэдьхэлэйнь һайхантай зохилдуулан зураглажа шадаа гэхээр. Доторойнь бодолой хүдэлсэ, гүн сэдьхэл һайнаар харуулагдаа.

«Минии нютаг һайхан» гэһэн зурагта ондоо эхэнэрэй зөөлэхэн сэдьхэл, уянга харуулагдана.

Джавахарлал Нерүгэй портрет бүри гайхалтай. Нерүгэй дүтын хани нүхэр байһан хадаа уран зураша тэрэнэй нюур шарайе, аяг зангайнь шанарые шэнжэлэн ажаглаад, хажууһаань хаража байгаад, портредынь олон удаа зураха золтой байгаа. Тиимэһээ сэдьхэл бодолой талаар тон гүнзэгы портрет зуража шадаа. Юрын лэ аад, орёо, тиигээд досоогоо агууехэ бодол тээжэ ябадаг хүнэй бүхэли гүн ехэ дүрые харуулһан байна бшуу. «Эдэ шарэ будагууд бү ангаг лэ» гэһэн нэгэ зураг выставкэдэ табяатай. Мэнэ һая будагдаһан улаан, шара улаан, ногоон бүдүүдые пальмануудай хоорондо гурбан эхэнэр үлгэжэ байһаар зурзатай. Будагуудынь ялагар, гоё, хүнэй ажалай баяр һайнаар харуулагдана. Эдэ будагууд хубирха, ангаха ёһогүй гэһэн бодол С. Н. Рерихэй өөрынь бүхы зурагуудта зохихоор. Саг жэлнүүд үнгэржэл байха, теэд ёһотой уран зураашын бүтээлнүүдэй үнгые үгы болгожо шадахагүй.

Выставкэ хараһан хүн бүхэн оюун бэлигтэ уран зураашын зурагуудые хэтэ мүнхэдөө хадуухал. Тэрэнэй зурагай ашаар бидэ аха дүү энэдхэг арадай байдал тухай, тэндэхи байгаали тухай мэдэсэеэ үргэдхэбэ ха юмбибди.

С. МУНГАЛОВА,
уран һайханай музейн директор.

С. Рерих. «Рошан Ваджифдар». 1956 он.

ГОЁ ҺАЙХАНТАЙ УУЛЗАЛГА

Сэхыень хэлэхэдэ, урда тээнь Святослав Рерих гэжэ уран зурааша тухай дуулаагүй ябаһан байгааб. Улаан-Үдэдэмнай уран зураашын зурагууд ерэбэ гэжэ газетэһээ, радиоһоо дуулахадаа, һонинойхи орожо хараха гэжэ шиндэгдээ.

Ябууд лэ хараад гараха гэһэн зорилготой ороһон хүн аад, музейн хаагдатар байшаһан байгааб. Юрэдөө, энэ уран зураашын бүтээлнүүд саг үнгэргэжэ, миин лэ хараха гэһэн юумэ бэшэл. Зураг бүхэниинь зохидхонууд, гүнзэгы ехэ бодолтойнууд.

Портредүүдыень илангаяа би һонирхон харааб. Амиды хүнэй нюдэн урдаһааш хараһан шэнги байха юм. Девика Рани Рерихэй хэдэн портрет гоёшоогооб. Бусад эхэнэрнүүдэй портрет гоё байна.

Уран зураша эхэнэр хүнүүдые зурахадаа, һайхан шанарыень элирүүлжэ шадана. Тиимэ хадань эхэнэрнүүдые түүрээн магтаһан уран зураша гэжэ нэрлэхээр бэшэ аал?

Үзэсхэлэн гоё юумэ хаража сэнгэхэ арга манда олгожо, иимэ выставкэ эмхидхэгшэдтэ үнэн сэрьхэлэй баяр хүргэхэһөө ондоо юун байхаб даа. Город соогоо выставкын ехэ залтай болоһомнай ехэ удха шанартай байна гэжэ бидэ үшөө дахин мэдэрбэбди.

Совет Буряад орондо уран зурагта дуратай зон олон бэзэ. Гоё һайхан уран зурагыень хаража сэнгэһэн олон зуугаад нүхэдтэй хамта би С. Н. Рерихтэ баяр хүргэлсэхэ байнаб.

Х. САНГАЕВА,
түмэр замшадай соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ.

„СЭДЬХЭЛЫЕМНАЙ ЖАРГУУЛҺАНДАНЬ —ҺАЙН ДАА“

(Һанамжа, дурадхалай дэбтэрһээ абтаһан баясхалангай үгэнүүд)

Нюдэеэ хужарлуулһандаа баяртайнуудбди: Рерихэй зурагуудһаа һайхан юумэн үгы шэнгеэр һанагдаа. Эдэ зурагуудые хэды дахин эрьежэ харахаар. Харахал бүхэндэшни шэнэ юумэн олдохо хэбэртэй. Тиигэжэ дахин-дахин сэдьхэлээ баясуулхаар.

Улаан-Үдын 36-дахи һургуулиин 9-дэхи «Б» классай һурагшад.
15.V. 1975.

***

Энээнһээ һайхан юумэ хэзээшье хаража үзөөгүйбди! Эльбэ шэнги һайхан! Эдэ зурагуудые манда асаржа харуулһандань тон ехэ баяр хүргэмөөр. Эдэ зурагуудые ондоо ямаршье юумэнтэй жэшэхээр бэшэ хаш. Тон ехээр баярланабди.

В. МЕДВЕДЕВА,
Т. ЛУЧИНА.
15.V. 1975.

***

Рерихэй зурагууд дабтагдашагүйл! Шэрэ будагайнь баялиг, Гималайн уулануудай һайхан байгаалиин зураглал... Юу хэлэхэб, гоё һайхан. Һайхашаалаа гаргаха үгэ дуталдана...

Иимэ выставкэнүүд манда ходо болоожо байһай.

Улаан-Үдын 25-дахи һургуулиин 8-дахи «Б» классай һурагшад.

***

Святослав Рерихэй бүтээлнүүд гоё байна даа! Энэ выставкэ сэдьхэл ханаама. Гайхамшаг мэдэрэл түрүүлнэ, сэдьхэлыеш шэнэлһэн мэтэ болгоно. Гэрэлтэй, баяртай мэдэрэлтэйгээр выставкэһээ гаража ошобобди. Гоё даа!

Медучилищиин студентнэр.

***

Рерихэй илгарма гоё зурагуудай гайхамшаг выставкэ эмхидхэгшэдтэ туйлай ехэ баяр хүргэнэб!

Улаан-Үдэ хотын, бүхы Буряад ороной нэрэ хүндые дээшэнь үргэһэн выставкэ нээгдээ юм байна. Уран зураша ба байгаалиин ажабайдалай олон янзын, яла сала үнгэ зүһые обёоржо, хүнүүдтэ дамжуулан харуулха шадабаритай байһандаа харагшадые гайхуулна...

Э. СОРДОНОВ,
барилгашан.
15.V. 1975.

***

С. Рерихэй шэрэ будагай гоё һайханиинь абаһаар лэ гайхуулна, тэрэнь хүнэй мэдэрэлые ээлнэ.

Энэ хадаа гайхалай, ехэ гайхал шуу.

Зурагуудые зохидоор таарулан табиһанайнь түлөө баяр хүргэнэбди. Бидэ үшөө дахин ерэжэ, сэдьхэлээ баясуулхабди.

Нарин сэмбын комбинадай сэмбэ нэхэгшэд.
15.V. 1975.

***

Выставкэ бидэндэ ехээр һайшаагдаба. Энэдхэг ороной байгаалиие зураглаһан шэрэ будагай баялигые харахадаа, тэндэ ошохо дуран хүрэнэ.

Иимэ выставкэнүүдые олоор эмхидхэхыень хүсэнэбди.

БСХИ-иин 554-дэхи группын студентнэр.

***

Ехэл һайн даа, Святослав Николаевич!

Мүнөө намда тон хүнгэн, баяртай, сэдьхэлни сэбэр болоод байна. Эгээл балшар наһандаа байһаншууб. Ямар уулануud бэ, сэбэр гоёнууд, хүртэшэгүйнүүд. Иимээр лэ би зүүдэндээшье, нюдэндөөшье харагша һэм.

Ятараа Тантай уулзажа хөөрэлдэһэйб гэжэ һанана гээшэбиб!

Надежда ПОЛУШИНА.
(41-дэхи экспедици).

***

С. Н. Рерихэй искусство хүниие магтан дууладагаараа гайхалтай. Тон ехээр сэдьхэлээ жаргуулһандаа, Святолав Николаевичта, выставкэ эмхидхэгшэдтэ хизааргүй ехэ баясхалан хүргэнэб. Музейн хүдэлмэрилэгшэ Бубеевада экскурси үнгэргэһэнэйнь түлөө ехэ баяр хүргэнэб.

С. Н. Рерихэй зохёохы ажалда зорюулагдаһан ном республикадамнай бии болоһой гэжэ хүсэгдэнэ.

Л. А. АФАНАСЬЕВА,
институдай багша.
15.V. 1975.

Хүндэтэ Святослав Николаевич!

Бидэ Танай зурагуудай выставкэдэ орожо хараабди. Выставкэ бидэнэй сэдьхэл доһолгоо: энээндэл адли юумэ хэзээшье хаража үзөөгүйбди. Танай зурагууд юунтэйшье жэшээлэшэгүй. Бидэ Танда ехэ баяртайбди, ехэ баясхалан хүргэнэбди. Аяар холын Буряад орондомнай зурагуудаа харуулжа, Та бидэниие ехээр хүндэлбэ гээшэт.

Эндэһээ гаража ошоходоо, Танай һайхан Энэдхэг ороной хубиие зүрхэндөө үлөөбэбди.

Республиканска больницын аптекын коллектив.
15.V. 1975.

***

Манай хани Энэдхэг орондо олон жэлдэ ажаһууһан агууехэ ород уран зураша С. Рерихэй зурагууд гоё байна, тэдэнэр тон өөрсэ янзаар, рериховскэ маягтайгаар зурагдаһан. Энэдхэг ороной, тэрэнэй зүүн-хойтохи зүгтэ оршодог Гималайн нютагуудтахи юрын хүнүүдэй ажабайдалые түүрээн дуулаһан зурагууд илангаяа һонинууд, сэдьхэл дайрама гүнзэгынүүд. Эб найрамдал, амгалан байдал магтаһан зурагуудынь илгарма.

Совет Буряадай ниислэлдэ нээгдэһэн энэ һайхан выставкэдэ тон лэ ехэ баяртайнууд байнабди. Эмхидхэгшэдтэнь бидэ баяр хүргэнэбди.

Түүхын эрдэмэй кандидат Ш. Б. ЧИМИТДОРЖИЕВ (БИОН).
15.V. 1975.

***

Святослав Николаевич, ажабайдалда дуратай, элбэгдэлбэг бэлигэйтнай түлөө Танда тон ехэ баяр хүргэнэбди. Танай зурагуудай ашаар бидэ аха дүү Энэдхэг ороной хүн зоной ажабайдалые, гүн бодолые, эрмэлзэл оролдолгые үшөө дахин гүнзэгыгөөр ойлгожо абаабди.

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй Бүхэсоюзна комсомольско габшагай барилгын комсомолшууд.
24.V. 1975.

***

Редакциһаа: Һанамжа дурадхалай хэдэн дэбтэр дүүрэнхэй. Бултадаа С. Н. Рерихэй уран зурагай выставкэдэ зорюулагдаһан. Нэгэ дэбтэр сооһоонь хэдэн һанамжа буулгажа абаад, уншагшадай анхаралда дурадхабабди. Имагтал майн 15-най үдэр нэгэ дэбтэр соо ехэ олон һанамжа, баясхалангууд бэшэгдэһэн байна. Дэбтэр соо ород, буряад, монгол, чех, англи, немец хэлэн дээрэ баярай үгэнүүд бэшээтэй.

Выставкын амжалта угаа ехэ. Аяншалгада ерэһэн нүхэд выставкэ орожо харана. Тиихэдэ Шэтэһээ, Эрхүүһээ, Ангарск, Братск хотонуудһаа хүнүүд, тусхай экскурсантнууд Рерихэй зурагуудые хараха гэжэ зорюута ерэнэ бшуу.

С. Н. Рерихэй зурагуудай выставкын болзор 1975 оной июлиин 1 болотор һунаагдаба гэжэ уншагшадтаа үшөө дахин һануулнабди.

БОДОЛ ТЭНИИЛГЭМЭ

ЖУРНАЛИСТЫН ТЭМДЭГЛЭЛ

Хүнэй сэдьхэл жэгтэйхэн нэгэ шэнжэтэй гээшэ ха. Үдэр үдэрэйнгөө боро юрьеэй урасхалда нэшүүлжэ эхэнэршоод ябатараа, үзэсхэлэн һайхан юумэнтэй ушархадаа, энээхэн сагаан дэлхэй дээрэ дахин мүндэлһэн шэнги болошохош.

Жэшээнь, би Святослав Николаевич Рерихэй уран зурагуудай выставкэдэ анха түрүүн орожо харахадаа, ямар нэгэ шэдитэ аршаанаар угаалгаһан шэнги болооб. Тэрэ үдэр бүрхэг, хаһагүйхэн байгаа. Теэд хахад үдэрэй турша соо гоё һайхан юумые нюдэнэй хужар болгон хараад гарахадамни, газаа бүрхэг бэшэ, хамаг юумэн наранай толоор нэбтэршэһэн шэнгеэр һанагдаа.

Наран шэнги,
уран бэлиг
Намда үзэгдөө.
Нангин дуһал —
аршаан мэтээр
Намай арюудхаа.

Би искусство шэнжэлдэг хүн бэшэб. Святослав Рерихэй оюун бэлигые, уран маягые дэлхэйн томо-томо эрдэмтэд шэнжэлдэг. өөрынгөө сэгнэлтые хэлэдэг юм аабза. Түрэһэн эсэгынгээ шэдитэ бэлигые уг залгамжалха сэнэгтэй хүбүүн түрэһэниинь юунтэйшье сэгнэшэгүй гээшэ aаб даа. Гэбэшье Святослав Рерих имагтал эсэгынгээ оюун бэлигые уг залгамжалуулан, тэрэниинь үргэлжэлүүлнэ бэшэ, харин искусствын уран хэлээр «өөр тухайдаа, саг тухайдаа» хэлэхэ өөрын үгэтэй хүн ха юм!

«**Хажуудаа байһан хүниие өөрыгөө мэтээр хайрла**» гэһэн зурагые удаан саг соо хараха бүреэ, досоомни һонин мэдэрэлтэй болоожо байгаа. Иисус Христосой сэбэрхэн залуухан шарайе, оёортоо хүрэсэ нэбтэ гэрэлтэһэншүү, сэнхир нюдые суранзанда татуулһан түмэрэй үйрэдэһэн шэнгеэр татагдан хаража байхаар. Зурагта үгтэһэн нэрэ хадаа библиһээ, тодорхойлон хэлэбэл, «Матфейһээ үгтэһэн һайхан мэдээн» («Евангелия от Матфея») гэжэ «Шэнэ захяагай» нэгэ хубиһаа абтаһан үгэнүүд гэжэ мэдэнэбди. Теэд христиан шажан дэлгэрүүлэн идхагшад энэ һургаалые аман дээрээ баримталаад, үнэндөө мүлжэгшэдэй хара хэрэгые халхалдаг ха юм.

Святослав Рерих мэдээжэ һургаалай үгэнүүдые зурагайнгаа темэ болгожо абахадаа, христиан шажаниие магтан дуулана бэшэ, харин искусствын агуу хүсые хэрэглэн, бүмбэрсэг дэлхэйдээ гал аюул һүжэргэжэ, хүнүүдтэ гасалан зоболон бү ушаруулагты гэһэн гуманис бодол түхөөнэ гэжэ һанахаар. Юундэ ингэжэ һананабши гэхэдэ, «Сүлөөрэлгэ. Хэрээһэлэгдэн хадагдаһан хүн түрэлтэн. Хүн түрэлтэн хайшаа шэглэнэб» гэһэн гурбалжан зураг баһал библейскэ домогһоо үндэһэтэй шэнгил аад, манай сагай хёмороото үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулагдаһан байна бшуу.

Мүн лэ библейскэ домогой удхаар зурагдаһан «Евын илалта» гэһэн зурагые энээдэһээ хүрэнгүй хаража боломоор бэшэ. Хорюултай модонһоо яблока таһалаад, тэрэнээ хазажа үрдиһэн Евын тоомгүй нюдэн, нүгэлһөө айһан гэнэн хонгор Адам эдэ бүгэдэ олон юумэн тухай хэлэнэ.

Уран зураашын шэдитэ биирэ дороһоо мүндэлһэн портредүүд ямар гээшэб! Өөрынь эсэгын — Николай Константиновичай, һамганайнь — Девика Рани Рерихэй, пандит Мору Рам, пандит Джавахарлал Неру, д-р С. Радхакришнан гэгшэдэй портредүүдэй ойро зогсоходоо, урдамни **зурагдаһан** хүнүүд байна гэжэ мартажархинаш. Гэнтэ тархяа хүдэлгөөд, дуугаргашаб гэжэ хүлеэхээр.

Байгаали харуулһан зурагуудынь баһал һонинууд. Илангаяа саһан дуулгата Гималайн хаданууд гоёл байна.

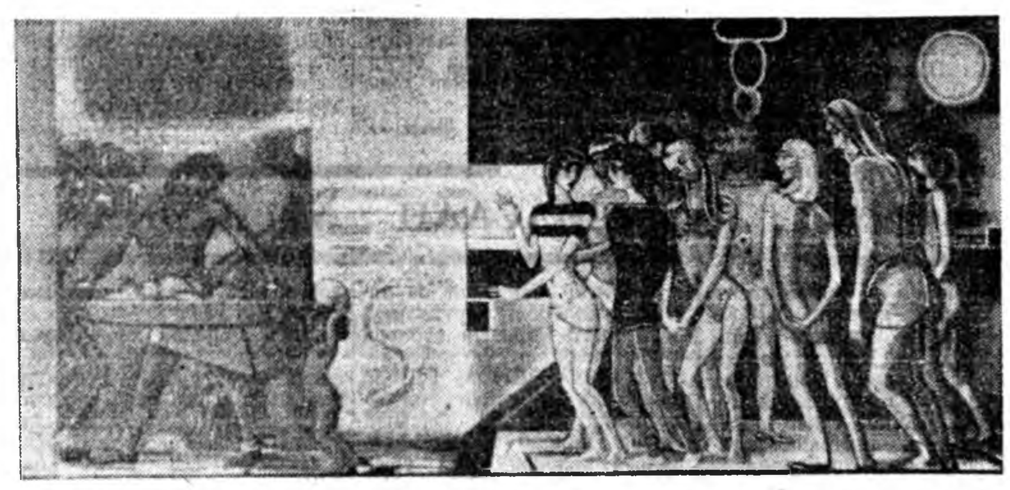
Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, тиимэ һайхан зурагуудые харахадаа, уран зураашын оюун бэлигтэ һүгэдэхэ дуран хүрэнэ бшуу.

Шэдитэ Рерихэй
Шэрэ будагай нюусашуу.
Буряад үгэнүүдни
Бултанай зүрхэ буляажа,
Саана манарһан
Саһата Гималайн үндэртэ
Намаяа хүргэжэ,
Наранай элшээр
бадарһай!..

Ц. ДОНДОГОЙ.

С. Рерих. «Камын нүүдэлшэд». 1974 он.

С. Рерих. «Эхэ газаршни шамда дүтэ». 1968 он.

ДАХИН УУЛЗАТАРАА

Гоё һайхан зураг тухай зураглан хөөрэхэнь бэрхэ. Тэрэниие нюдөөрөө хаража, зүрхөөрөө сэгнэхэ хэрэгтэй.

Святослав Рерих, тэрэнэй эсэгэ Николай Рерих тухай уншаһан, дуулаһан гээшэб. Домог суута Энэдхэг оронииe нюдөөрөө хараһан шэнги болооб. Уран зураг хүнэй ухаан бодолдо иимэ ехээр, наһан соогоо марташагүйгөөр нүлөөлдэг хүсэтэй юм гэжэ Святослав Рерихэй зурагуудай выставкэ харахадаа этигэхээр.

Уран зураша Святослав Рерихтэ ехэ баяр хүргэхэ дуран хүрэнэ. Буряадай республикын хүн зониие Энэдхэг оронтой танилсуулха гэһэн һаналтайгаар хоёр зуугаад шахуу уран бүтээлээ эльгээһэндэнь баясангүй байхын аргагүй.

Святослав Рерихэй эсэгэ Николай Рерихэй, Джавахарлал Неру, Девика Рерих гэгшэдэй портредүүд илангаяа уран гоёор бүтээгдэһэн. Энэдхэг ороной агууехэ хүбүүн Нерүгэй гүн ухаан, һайхан сэдьхэл энэ зураг дээрэһээ эли тодоор харагдаадхина. Гималайн байгаали, сүмбэр ехэ хада ууланууд дура татана. «Бидэшье дүтэлжэ ябанабди», «Эдэ шэрэ будагууд бү ангаг лэ» гэһэн зурагууд мартагдашагүй.

Святослав Рерих зохёохы бүхы ажал ябуулгаараа, эб найрамдалай, арадууд хоорондын хани барисаанай түлөө үнэн тэмсэлшэ гэжэ ойлгомоор.

О. БАДМАЕВА.

ТҮРҮҮШЫНХИЕЭ УШАРБАБДИ

Бидэ — Буряадай республикын 1-дэхи интернат һургуулиин 8-дахи «Б» классай һурагшад Улаан-Үдэдэ нээгдэһэн Святослав Николаевич Рерихэй уран зурагай выставкэ хаража, ехэтэ һонирхон, сэдьхэл зүрхэеэ хүдэлгэбэбди. Иимэ һайхан уран зурагай выставкэ бидэ өөһэдынгөө эдир наһан соо түрүүшынхиеэ хаража яһалашье ехэ баясабабди.

Урда зүгэй үльгэр түүхээр дэлгэрһэн Энэдхэг орон тухай уран зурагуудтай танилсаһандаа нэн түрүүн Святослав Николаевичта баяр баясхалан хүргөөд, тэрээндэ утэлэшэгүй баяр жаргал,ута наһа, элүүр энхые үреэнэбди.

ТОГМИТОВА,
ЖАНАЕВА,
ЦЫРЕНДОРЖИЕВА,
РАДНАЕВА
болон бусад.

Фото-буулгабаринуудые манай газетын фотокорреспондент Б. Гадьянов хэбэ.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

«СПОРТЛОТОГОЙ» АГЕНТСТВО НЭЭГДЭБЭ

Аймагай түб Петропавловка тосхондо һаяхан «Спортлотогой» агентство нээгдэбэ. Олоной дунда үргэнөөр дэлгэрһэн энэ нааданда хабаадалсаха аргатай болоһондоо нютагай зон ехэтэ баясаба. Хэлхээ холбооной узелда, нөөсэлгын кассада, «Союзпечатиин» киоскдо «Спортлотогой» биледүүд худалдагдана. Эдэ зургаануудай байранууд соо «Спортлотогой» тусгаар хайрсагууд үлгэгдөө. Энэ нааданда түрүүшынхеэ хабаадалсаха аргатай болоһон петропавловкынхид «Спортлотогой» биледүүдые олоор худалдан абажа эхилбэ.

ШАЛГАЛТА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Аймагай дунда ба найман жэлэй һургуулинуудые дүүргэжэ байгшадай шалгалтанууд түлэг дундаа ябажа байна. Мүнөө жэлдэ 470 хүн дунда һургуули дүүргэхэ юм. Тиихэдэ аймагай түб — Петропавловка тосхондо һургуулияа дүүргэжэ байһан 85 хүн түрүүшынгээ шалгалтануудые тушааба. Тамара Сухарева, Лена Бабушкина, Лиза Осорова, Галя Шухолзоева, Наташа Брянская болон бусад эрхим сэгнэлтэтэйгээр түрүүшынгээ шалгалтануудые тушаагаа. Шалгалтануудые амжалтатайгаар барины эдэ хүбүүд, басагаднай бусадшье шалгалтануудаа һайнаар тушаажа, соггой залитайнууд ажабайдалай үргэн замда гарахань лабтай.

ЗҮЖЭГ ХАРАЖА БАЯСАБА

Буряадай гүрэнэй ород драмын театрай артистнууд аймагаарнай гастрольдо ябажа бусаа. Тэрэнэр Л. Рощиной бэшэһэн «Валентин ба Валентина» гэһэн зүжэг табижа, харагшадые баясуулба. Мүнөө үеын байдал, зан ябадал харуулһан энэ зүжэг олоной һонирхол татаба. Театрай артистнууд Зэлтэрэ, Доодо-Бургалтай, Гэгээтэ, Белоозерск тосхонуудай ажалшадта халуунаар угтагдаа.

Һаяхан амаралтын үдэшэ аймагай түб — Петропавловка тосхоной ажалшад энэ зүжэг хаража сэдьхэлээ ханаба. Ород драмын театрай артистнууд июниин 12 болотор манай аймагта гастрольдо байгаад бусаба.

М. ГАЛСАНОВ.

ТУҺАТАЙ СЕМИНАР

Республикын аймагуудай библиотекэнүүдые даагшанарай семинар Хориин аймагай нэгэдэмэл библиотекын дэргэдэ гурбан үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Хориин аймагай библиотекэ республика дотороо эгээн түрүүлэн нэгэдэмэл аргаар уншагшадые хангажа эхилһэн юм.

Аймагай нэгэдэмэл библиотекын директор Р. А. Лисова нэгэдэмэл библиотекэ байгуулха талаар эмхидхэлэй ямар худэлмэри ябуулагдаһан тухай сугларагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Библиотекын комплектатор Г. А. Емельянова номой нэгэдэмэл жаса суглуулха эмхидхэлэй худэлмэри ябуулха асуудалда зорюулагдаһан темээр үгэ хэлээ.

Библиотекын худэлмэрилэгшэд Н. А. Машанова В. О. Ситникова гэгшэд номой жаса, каталогуудые эмхидхэн байгуулха тухай хөөрэжэ үгөө. Тиихэдэ Э. Ж. Тулуева ном хадагалдаг нэгэдэмэл таһагай худэлмэри тухай хөөрэһэн байна.

Библиотекэ бүхэндэ ямар номой ороһон тухай мэдээсэхэ, тайлбарилга-библиографическа худэлмэриин һайнаар ябуулагдаад байбал, амжалта туйлагдаха байна бшуу. Хориин библиотекын уншалгын залай библиотекарь Т. Н. Афанасьева библиотекэдэ ямар номой ороһон тухай мэдээсэжэ байха худэлмэри яажа эмхидхэхэб гэжэ сугларагшадтай дүй дүршэлөө хубаалдаа.

Семинарта хабаадагшад Хориин аймагай нэгэдэмэл библиотекын Үдын, Дээдэ-Тайлсын филиалнуудта ошожо, худэлмэритэйнь танилсаа.

Республикын библиотекэнүүдэй худэлмэрилэгшэдтэ энэ семинарай аша туһатай байһаниинь лабтай.

В. НИМБУЕВ.

Польшо. Гданьскын табан эхир һаяхан дүрбэтэй болобо. Үхибүүд соггой хүхюун, элүүр энхэ хүүгэдэй саадта ябадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: табан эхир саадтаа ошожо ябана.

ЦАФ-ТАСС-ай фото.

СПОРТ

НИИСЛЭЛ ХОТЫН ЧЕМПИОНУУД

ҺУР ХАРБАЛГААР Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан «Динамо» бүлгэмэй стадион дээрэ дүүрэбэ. Спортын бүлгэмүүдэй гушаад харбагшад энээндэ хабаадажа, республикынгаа ниислэл хотын чемпионуудай нэрэ солодо хүртэхын түлөө тэмсэһэн байна.

Мүрысөөнэй дүн соголходо, «Спартак» бүлгэмэй мэргэшүүл командаараа илаба. «Труд», «Урожай» бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд удаадахи һууринуудта гараа.

Хоёр үдэр соо сагаалса харбахадаа, «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ СССР-эй спортын мастер Аркадий Бутхаев 1027 очко абажа, Улаан-Үдэ хотын чемпион болобо. «Урожайн» спортсменүүд: СССР-эй спортын мастернууд Анатолий Гармаев, Буряадай хүдөө ажахын институдай механизациин факультедэй 5-дахи курсын студент Цыренжап Будаев хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй дунда илангаяа шанга тулалдаан болоо. «Спартак» бүлгэмэй һурщад: Баргажанай аймагай Уланай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Надя Эрдынеева, Улаан-Үдын 1-дэхи дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Лена Жовтун ана-мана тэмсэбэ. Тиин эндэ һүүлшын годлинуудаа онобшотой мэргэнээр табижа, Н. Эрдынеева илалта туйлан, республикынгаа ниислэлэй чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэһэн байна. Ивалгын гидромелиоративна техникумэй багша Цындыма Цымпилова («Урожай») 3-дахи һуурида гараа.

* * *

Һур харбалгаар РСФСР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөн июниин 19—23-да Свердловско областиин Первоуральск хотодо нээгдэхэнь.

Нёдондо Россиин Федерациин чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хоёрдохёо хүртэһэн республикымнай суглуулагдамал команда энээндэ хабаадаха юм. Буряадай АССР-эй эрхим бэрхэ һурщад, СССР-эй спортын мастернууд Анатолий Гармаев, Дандар Дансаранов, Аркадий Бутхаев, СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын чемпион Бадмажаб Цыбиков, Дэнжу Очирова, Цырен-Ханда Будажапова, Надежда Эрдынеева, Екатерина Семенова гэгшэд энэ ехэ мүрысөөндэ республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалха байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТОБШОХОНООР...

КОНЬКИ. Энэ үбэл Алма-Ата шадархи Медео гэдэг стадион дээрэ совет конькишадай тогтооһон дэлхэйн 20 рекордые Конькишадай уласхоорондын холбооной (ИСУ) 36-дахи конгресс баталба. Эдиршүүлэй тогтооһон дэлхэйн рекорд энээнһээ хойшо бүридхэлдэ абтадаг болохо юм.

Ород хэлэн хадаа тусхай данса документнүүдтэ хэрэглэгдэдэг бусад хэлэнүүдтэй — англи, француз, немец хэлэнүүдтэй адли эрхэтэй болобо гэжэ 31 ороной түлөөлэгшэдэй хабаадаһан конгресс тогтоогоо.

Фигуристнуудта заабол хабаатай гурбан шэнэ хатарые конгресс баталба. Эдэнь 1977 оной июлиин 1-һээ хэрэглэгдэжэ эхилхэ.

Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат — 1976 оной январиин 13—17-до Женевэдэ, дэлхэйн чемпионат — мартын 2—6-да Гетеборгдо, конькигаар эрэшүүлэй дунда Европын чемпионат — январиин 24—25-да Ослодо, дэлхэйн чемпионат — февралиин 28—29-дэ Голландиин Херенвейндэ, эхэнэрнүүдэй дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн — февралиин 21—22-то Норвегиин Гьевик, эрэшүүлэй ба эхэнэрнүүдэй дунда конькигаар дүтын зайда урилдалгын дэлхэйн чемпионат мартын 6—8-да Баруун Берлиндэ үнгэргэгдэхэ байна.

ХОККЕЙ. Энэ жэлэй мүрысөөнэй дүнгүүдээр ЦСКА-гай ба ороной суглуулагдамал командын вратарь Владислав Третьяк хоёрдохи жэлээ удаа дараалан эрхим бэрхэ хоккеист гэжэ тоологдобо гээд спортивна журналистнууд тэмдэглээ. Валерий Харламов (ЦСКА) — 2-дохи, Александр Якушев («Спартак») 3-дахи һуури эзэлбэ.

ФУТБОЛ. Спортын энэ зүйлөөр ороной түрүү һуури эзэлэлгын ээлжээтэ наадануун июниин 14—15-да болобо. Эндэ «Торпедо» ЦСКА хоёрой наадан футболдо дуратайшуулые һонирхуулаа. Бороогой орожо байгаашье һаань, энэ һонирхолтой наадан 1:1 тоотой гоор дүүрэв.

Бэшэ уулзалганууд иимээр дүүрэбэ: «Арарат» — «Пахтакор» — 2:0, «Шахтер» — «Заря» — 2:2, СКА — «Динамо» (Тбилиси) — 1:2, «Днепр» — «Спартак» — 1:0, «Черноморец» — «Карпаты» — 2:2, «Динамо» (Киев) — «Динамо» (Москва) — 1:0.

ШАТАР. «Сагаан тэргэ» гэжэ клубай шанда хүртэхын түлөө пионерэй дружинануудай бүхэсоюзна 7-дохи мүрысөөндэ Тбилисиин тусхай шэглэлтэй 1-дэхи һургуулиин эдир шатаршад, нёдондонойхидол мэтэ, илалта туйлаба. Украинын Житомир хотын 25-дахи һургуулиин һурагшад — 2-дохи, Белоруссиин Бобруйск хотын 27-дохи һургуулиин пионернүүд 3-дахи һуури эзэлээ.

Дэлхэйн экс-чемпион Тигран Петросян, уласхоорондын гроссмейстер Юрий Абербах мүрысөөндэ хабаадагшадта айлшаар ерэһэн байна. (ТАСС).

хилын саанаһаа

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ ТУХАЙ ДЭЛХЭЙН ХЭБЛЭЛ БЭШЭНЭ

Москва хотын Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр шэнжэлэн толилно.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэ соо түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн жэлнүүдтэ Совет орондо туйлагдаһан амжалтанууд тухай гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэһэн, партиин XXIV съездын табиһан түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэхэ талаар КПСС-эй ба Совет гүрэнэй ажал ябуулгын, бүхы совет арадай зохёон байгуулха, габшагай ажалай дүнгүүд согсологдоһон байна гээд шэнжэлэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

Социалис оронуудай газетэнүүд Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые түрүүшынгээ хуудаһануудта дүүрэнээр толилно.

Энэ үгэ түүхэтэ удха шанартай байна. Энээн дотор Советскэ Союзай дотоодын ба уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудта гүнзэгы шэнжэлэл хэгдээ гээд Чехословакиин хэблэл бэшэнэ. «Руде право» газетэ үгын дүүрэн текстые «КПСС-эй XXIV съездын хараа бодолой зүб байһые бодото байдал баталаа» гэһэн гаршаг доро тунхаглаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй XXIV съездһээ хойшо үнгэрһэн 4,5 жэл соо парти болон арадай хэһэн зохёон байгуулхы, габшагай ажалай айхабтар ехэ дүнгүүдые согсолбо гээд, «Нойес Дойчланд» газетэ тэмдэглэнэ. Шахардуу байдал һулаируулхын, аюулгүй байдал хангахын ба бата эб найрамдал тогтоохын түлөө КПСС, Совет гүрэн залан сэхээр тэмсэнэ гэжэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ элирхэйлэн гэршэлнэ гээд газетэ бэшэнэ.

Польшын «Трибуна люду» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые толилходоо, «эб найрамдал хангахын, арад зондо аюулгүй ба баян бардам байдал тогтоохын түлөө бидэ бүхы юумэ хэнэбди» гэһэн үгэнүүдыень онсолон тэмдэглэһэн байна.

«Эб найрамдалай ба коммунизмын түлөө», «Коммунизм тээшэ — баатар алхамаар» гэһэн гаршагууд доро Болгариин газетэнүүд нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые толилбо.

Венгриин «Непсабадшаг» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые толилходоо, Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай хамтын ажал ябуулга, эзэрхэг түримхэй болон дайнай хүсэнүүдтэ эсэргүү шууд сэхэ тэмсэл шахардуу байдал һулаируулгада шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ» гэжэ сэгнээ.

Югославиин ТАНЮГ агентство Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые дэлгэрэнгыгээр толилбо.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын гадаадын политическэ хубида баруунай хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна. Уласхоорондын байдалай асуудалнуудта, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха тухай гол шухала асуудалнуудта тэрэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ гээд тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо Советскэ Союзай эб найрамдал хүсэжэ байһаниинь баталагдана, баруунай зарим оронуудай шахардуу байдал һулаируулха дурагүй байһые элишэлнэ гээд, Ассашейтед Пресс агентство дамжуулна.

Л. И. Брежнев Москвадахи Съезднүүдэй ордонгой трибуна дээрэһээ үгэ хэлэхэдээ, хүн түрэлтэниие шэнэ, уршаг түбэгтэ аюулһаа сахин, хамгаалха уряатайгаар дэлхэйн бүхы арадуудта, бүхы правительствануудта, илангаяа агууехэ гүрэнүүдтэ хандаа гээд, Францин «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор үргэн олон асуудалнууд табигдаа гээд, Лондоной «Таймс» газетэ мэдээсэнэ.

ФРГ-гэй ДПАР агентство КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгые дэлгэрэнгыгээр дамжуулхадаа, тогтууритай һайн эб найрамдал хангахын тула шэнэ алхам хэхэ шухала гэжэ Л. И. Брежнев мэдүүлээ гээд тэмдэглэнэ. (ТАСС).

БУХАРЕСТ

РУМЫНИИН-ПОРТУГАЛИИН КОММЮНИКЕ

ТАСС

Португалиин президент Ф. Кошта Гомешой албанай хэрэгээр Румынида ерэһэн тухай Румыниин-Португалиин хамтын коммюнике эндэ толилогдобо. Хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай Румыниин-Португалиин договорто, экономикын хэдэ хэдэн хэлсээнүүдтэ СРР-эй президент Н. Чаушеску, Португалиин президент Ф. Кошта Гомеш гар табяа гээд тэрээн дотор хэлэгдэнэ.

Дэлхэй дээрэ колониализмын бүхы үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө, колонинуудые үгы хэхэ, расизм болон арадуудые дарлан мүлжэхэ бусад зүйлнүүдые усадхан зайсуулха асуудалнуудаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө хоёр тала шууд сэхээр мэдүүлһэн байна.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөнэй гурбадахи шата энээндэ хабаатай гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар һаяын сагта дүүрэжэ, Европо түбидэ шахардуу байдал һулаируулха, эндэхи гүрэнүүдэй аюулгүй байдал хангаха, эдэнэй хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо таарамжатай байдал байгуулха гээд хоёр гүрэнэй толгойлогшонор этигэн найдажа байһанаа мэдүүлээ.

Уласхоорондын хэдэ хэдэн бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Португалиин президентын хани ёһоной албанай хэрэгээр Румынида ерэлгэ хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани харилсаае хүгжөөн бэхижүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ байха гээд коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

США-гай ГҮРЭНЭЙ СЕКРЕТАРИИН ХӨӨРӨӨН

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» гэжэ журналай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, Холбоото Штадуудай гадаадын политикын хэдэ хэдэн асуудалнуудта тогтожо хэлэһэн байна.

Ази түбидэ американ хамааралсалгын үлэхые Хитад хүсэнэ гэһэн хөөрэлдөөнүүд үндэһэ баримтатай гээшэ гү? — гэһэн асуудалда гүрэнэй секретарь иигэжэ харюусаба: «Энэнь найдуулганууд һаа бэшэ, харин Азиин ажал ябуулагшадта, Америкын гүрэнэй хэдэ хэдэн ажал ябуулагшадта Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдһээ үндэһэтэй».

Ази түбиһөө Холбоото Штадуудые гаргаха гэһэн эрилтэ урдандаа хэдэн жэл соо табидаг байһан аад, мүнөө США-гай эндэ үлэхыень Хитадай хүтэлбэрилэгшэд юундэ хүсэнэ гээшэб гэһэн асуудалда Г. Киссинджер харюусахадаа, США дэлхэйн энэ районд байхадаа, эндэхи хүсэнүүдые тэнсүүритэй болгохо байна гэжэ хитадууд тоолоно гэжэ мэдүүлээ.

Президент Дж. Форд энэ жэлдэ Пекин ошохо хараа бодомжотой гэжэ гүрэнэй секретарь баталба. Тэрээгүүр ябахадаа, президент Тайваниин асуудалые зүбшэн хэлсэнгүй байжа шадаха гээшэ гү гэһэн асуудал тэрээндэ табигдаа. Энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ байха гэжэ Киссинджер хэлэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

Шиидхэгдэшэгүй асуудалнууд

ТАСС

Франциин президент В. Жискар д'Эстэн «Нью-Йорк таймс» газетын шэнжэлэгшэ Дж. Рестонтэй хөөрэлдэбэ. Мүнөө капиталис оронуудта элшэ хүсэнэй дуталдажа байһан тухай асуудалда гол анхаралаа хандуулһан байна. Иимэ байдалда капиталис оронууд экономикоёо һайжаруулжа шадахагүй юм. Мүнгэнэй үнэ унана, худэлмэригүйшүүл олошорно.

Эдэ мэтын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула НАТО-да хабаатай оронуудай правительствануудай толгойлогшонорой уулзалгые үе үе болоод лэ үнгэргэжэ байха тухай Канадын премьер-министр П. Э. Трюдогой дурадхалые юундэ буруушаагаа һэмта гэжэ В. Жискар д'Эстэнһээ асуугаа. Экономикын ба финансын хэрэгүүдые НАТО зүбшэн хэлсэжэ шадахагүй байна. Тиимэһээ эдэ асуудалнуудаар бэелүүлэгдэдэг политика залан хүтэлбэрилхэ харюусалгые НАТО даажа абажа шадахагүй гээд Франци тоолоно гэжэ президент харюусаа.

БЕЛГРАД

ХАРИЛСААН ҮРГЭДЭНЭ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөн амжалтатайгаар үнгэржэ байна гээд СФРЮ-гэй, ГДР-эй правительствануудай толгойлогшонор сэгнэбэ. Энээнэй ашаар Европо түбндэ харилсаа холбоон улам үргэдэжэ байна. ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Х. Зиндерманэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Югославида ерэжэ, СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй Түрүүлэгшэ Д. Биедичтэй хөөрэлдөөнүүдые хэһэн тухай эндэ толилогдоһон хамтын мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Хоёр ороной хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудые, мүн уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэһэн байна.

СССР, ПНР, ЧССР ба ГДР-тэй ФРГ-гэй батал һан договорнууд, мүн Баруун Берлин тухай асуудалнуудаар дүрбэн талын хэлсээн шахардуу байдал һулаируулгада, эб найрамдал бэхижүүлгэдэ шухала удха шанартай байна гэжэ хоёр тала тэмдэглээ.

БОНН

ГКП-гэй правлениин пленум

ТАСС

Германиин Коммунис партиин правлениин пленумэй июниин 14—15-да Дюссельдорф хотодо болоһон тухай коммюнике эндэ толилогдоо. ГКП-гэй ээлжээтэ съездые 1976 оной мартын 19—21-дэ Бонндо зарлаха шиидхэбэри абтаа гээд тэрээн дотор мэдээсэгдэнэ.

ГКП-гэй түрүүлэгшэ Г. Мис съездэ бэлэдхэл тухай элидхэл хэбэ. «Үргэн ниитэ ажалшадтай, залуушуултай холбоо барисаагаа үргэдхэн бэхижүүлхын түлөө» шиидхэбэри абаба. Съездэ бэлдэлгын үедэ партиин бэелүүлхэ зорилгонууд энээн дотор хараалагдана.

ГААГА

Үе сагай байдалые ойлгоногүй

ТАСС

Ажалай партиһаа депутат Г. Недерхорст Голландиин парламентын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, НАТО-гай ажал ябуулгые эрид буруушааба. Эмхидхэгдэн байгуулагдаһан үдэрһөө Хойто Атлантиин бүлэглэлэй политическэ ба сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд дэлхэй дээрэ боложо байһан политическэ, социальна хубилалтануудые огто ойлгодоггүй байна.

НАТО-гай генеральна секретарь Иозеф Лунс бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ будүүлигээр хамааралсана гэжэ Г. Недерхорст тэрэниие буруушаагаа. Зонхилхы ба фашис засаг захиргаануудые дэмжэхын тула Лунс бүхы юумэ хэнэ.

И. Лунс ехэ алдуу эндүүнүүдые гаргана, али бүхы асуудалнуудта тад буруугаар хандадаг байна гэжэ Г. Недерхорст тэмдэглээ. НАТО-гай генеральна секретариин түшаалһаа И. Лунсын бууха тухай асуудал Голландиин правительствын табихыень тэрэ дурадхаһан байна.

ДАККА

Муджибур Рахманай хэлэһэн үгэ

ТАСС

Дарлалта мүлжэлгэгүй общество байгуулхын тула арад зон ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаха, бата нэгэдэлтэй байха ёһотой гэжэ президент Муджибур Рахман мэдүүлээ.

Шэнээр эмхидхэгдэн байгуулагдаһан студентнэрэй лигиин хүтэлбэрилхы комитедэй гэшүүдтэй уулзалгын үедэ ороной президент, хүтэлбэрилхы худэлмэришэнтаряашан арадай лигиин түрүүлэгшэ үгэ хэлэхэдээ, ороной түүхэтэ эрхэ байдалтай, ёһо заншалнуудтай тааралдуулан, Бангладешта социалис общество байгуулагдаха юм гэжэ тэмдэглэбэ.

Шажан мүргэлдэ эсэргүүгээр эрид тэмсэжэ, социализмын ба демократиин гол ёһонуудые батаар баримталхыень Муджибур Рахман студентнэрые, залуушуулые уряалаа.

УНШАГТЫ һонирхохол байхат

ПОЧТЫН ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

ПОЧТЫН худэлмэрилэгшэд жэлдээ 9 миллиард шахуу бэшэг, 40 миллиард газетэ ба журнал, 900 миллион посылка, 700 миллион мүнгэнэй перевод ба пенси хүн зондо зөөдэг, тараажа үгэдэг байна юм. 10 жэл соо почтоор зөөгдэдэг зүйлнүүдэй хэмжээн хоёр дахин үргэдэдэг байна.

Тиимэһээ хэлхэе холбооной ашаг туһые нилээд үргэдхэн, хүн зониие хангалгын шанарые һайжаруулха гээшэ почтын худэлмэрилэгшэдэй түбхын түрүүшын зорилго болоно. Энэниие бэелүүлхын тула эрдэм, техникын шэнэ туйлалтануудые ашаглаха, ажал хүдэлмэрэе бүхы дээрэнь онолохоруулха, автомадаар хангаха шухала. Энэ талаар манай орон дотор хэгдэжэ байһан юумэн тухай «Хэлхэе холбоон—75» гэжэ уласхоорондын выставкын совет тахаг соо нээгдэһэн «Почтын хэлхэе холбоон» гэһэн зүйлнүүд хөөрэнэ.

Хэлхэе холбооной автомадаар хангагдаһан «Почто-автомат» пунктнууд хэдэ хэдэн томо ехэ хото городуудта, курортын зононуудта худэлдэнэ юм. Захилай бэшэг табихын тула оройдоол хэдэхэн секундада хэрэгтэй болодог байна. Конвертнүүдые, маркануудые, газетэнүүдые, журналнуудые мүн лэ иимэ түргөөр худалдан абажа, бусад хотонуудтай телефоноор хөөрэлдэжэ болоно. Оройдоол нэгэ хүн эдэ автомат түхеэрэлгэнүүдые харагадаг.

Почтын бүхы худэлмэрииие автомадаар хангаха гэһэн зорилго бэелүүлэгдэжэ байна. Бэшэгүүдые гараараа илгаха худэлмэриие тусхай лини 4 дахин түргэдхэжэ, илгалгын узелда 60 хүниие сүлөөлхэ аргаолгоо. Ойрын ерээдүйдэ конвертнүүд дээрэ почтын индексүүдые табиха машинанууднай олоорнь бүтээн гаргана.

Газетэнүүдые илгажа ябтаха тусхай лини угаа һонирхолтой. Энэнь газетэнүүдые илгаха ажал худэлмэриие түргэдхэхэһөө гадна, олон мянган хүниие үдэшын ба һүниин ажалһаа сүлөөлхэ юм.

Иигэжэ эрдэм, техникын шэб шэнэ хэрэгсэлнүүд почтын худэлмэрилэгшэдтэ туһалдаг боложо байна.

УҺЫЕН БУЗАРЛАН АЛДАБА

БЕЙРА гэжэ нуур Шри Ланкагай Республикын ниислэл хотын эгээл тэг дунда оршодог. Коломбын хүн зон олоороо энээнэй эрьедэ ерэжэ амардаг юм. Гэбшье энэ хабар нуурай уһанда гэнтэ аюул тохёолдуулагдаба. Халуун наранай элшэ доро мэлмэрэн хэрэжэ байһан тэрэнэй уһанай нюруу ноб ногоон замагаар хэдэн неделиин турша со хушагдаһан байгаа.

Бүдүүн эшэ үндэһэтэй гиацинт гэжэ ургамал оёорһоонь урган гараа гэжэ эрдэмтэд тоолоно. Энэ ургамал айхабтар түргөөр гарадаг байна. Уһанай нюруу дээгүүр хабтайн гараһан ургамал хүниие даахa аргатай.

Энэ ургамал үгы хэхэ тухай Коломбын портын комисси согносхоо. Һалануудта һууһан худэлмэришэд нуур дээгүүр ябажа, яб ягаан үнгэтэй дэльбэгэр зузаан набша сэсэгүүдыень гохо дэгээгээр татажа абаһан байгаа. Энээниие утэжүүлгэ болгон болбосоруулха хэрэгые хүдөө ажахын департамент эмхидхэжээр хараална.

ЗОЛТОЙ МИИСГЭЙ

ВЕЛИКОБРИТАНИИН эгээл баян, золтой миисгэй Блэки гэжэ нэрэтэй юм. Миссис Айви Мэйбл ангуудай хаанай түрэлэй эгээн бага амитан болохо энэ миисгэйдэ 44600 доллар үлөөһэн тухай захяагай үгэ бэшээд, наһа бараа. Энэ захяагай үгэ сонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Блэки' гэжэ нэрэтэй миисгэймни намда ехэ үнэтэй юм. Тиимэһээ ядарал зоболонгүй амидархыень хүсэнэб».

Суута Блэки шэнги баян бардамаар, гасалан зоболонгүйгөөр ажаһууха хүнүүдшье Англида үсөөхэн байгаа хаш.

БАРОМЕТР-ЗАГАҺАН

БОЛГАРИИН Осетеново гэжэ тосхондо ажаһуудаг Рангел Костов бишыхан кефаль загаһые 10 тухай жэлэй урда тээ худаг уруугаа табижархёоһэн. Мүнөө энэ загаһан хахад метр болонхой. Кефаль худаг соохи юрэ бусын эрхэ байдалда даданхай.

Р. Костов тэрэнэй туһаламжаар үглөө бүхэндэ сагай уларил багсаамжалан мэдэжэ абадаг байна. Хэрбээ кефаль загаһанай уһанай оёор уруу ороо һаань, наратай сэлмэг үдэр болохо. Загаһанай һанаата болонги, уһанай нюруу дээгүүр һүрөөд гараа һаань, сагай уларил муудажа, хура бороо орохо. Һалхи шуурган болохо байна. Энэ үе соо «амиды барометр» сагай уларил багсаамжалан тайлбарилха талаар нэгэшье алдуу гаргаагүй. (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүн бүхэнэй, бултанай хэрэг» — В. П. Убеевэй элидхэлһээ. «Гэр барилгшадай үүсхэл» — В. Крыловой статья. «Ургасын гараса ба сагай уларил» — Л. Гончаровагай статья. Шэтын областиин, Буряадай АССР-эй болон Яхадай АССР-эй мүрысөөнэй дүнгүүд. «Шэнэ технологиин түлөө» — Н. Ефимовэй корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһан тематическа. Улаан-Үдын партийно-эдэбхитэдэй суглаан тухай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Гэгээрүүлэгшэ, пропагандист байха ёһотой» — В. Очкуровой статья. Спорт. «Композитор—дуушан» — фото-мэдээсэл, Хилын саана. Соносхолнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Хаана һурахаяа ошохоб?».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05—«Ород хэлэн». 10.55 — «На всю оставшуюся жизнь» телефильм (2-дохи сери). 12.05 — мультфильмнүүдэй программа: «Бабушкин зонтик», «Буквы из ящика радиста» (үнгэтэ). 12.35 — «Если хочешь быть здоров» — кукольна зүжэг. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Үхибүүдтэ фильм». «Бетховеной концерт»—кинофильм. 14.05 — «Радуга» — ЧССР-эй уласхоорондын телевизионно фестиваль (үнгэтэ). 14.35 14.45 — Забһарлалга. 14.45 —«Документальна экран». 16.00 — «Концертнэ зал соо», Е. Нестеренко дуулаха. 16.50 — СССР-эй Науканууда академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха. 17.20 — «На всю оставшуюся жизнь» телефильм. (2-дохи сери). 18.30 — «Время». 19.00— «Документальна экран».

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Съездһээ съезд хүрэтэр». 20.35 — Һүүлэй һонин.

«Орбита». 20.45 «Мүнөөнэй эрдэм наука». 21.20 — 21.30 — Забһарлалга. 21.30 — «На всю оставшуюся жизнь» телефильм (2-дохи сери). 22.40 — СССР-эй Науканууда академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха. 23.10 — «Концертын зал соо». Е. Нестеренко дуулаха. 24.00 — «Время» 00.30 — «Документальна экран». 01.50 — «На всю оставшуюся жизнь». телефильм (2-дохи сери).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.55 — «Мартын пленумэй хараалһан замаар» (буряадаар).

«Орбита». 20.15 — «Шатарай һургуули».

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-31, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03520. Заказ № 00444